

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2017-09-28 Nr. 4R-1892-(1.17)

DĖL DARBO GRUPĖS SIŪLYMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTUI

Teisėjų tarybos 2017 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 13P-33-(7.1.2) sudarytos darbo grupės siūlymams dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimų parengti pirmininko R. Norkaus pavedimu siunčiame susipažinti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto lyginamąjį variantą (toliau – Projektas). Darbo grupės siūlomus pakeitimus, papildymus pagrindžiantys argumentai yra išdėstyti Projekto aiškinamajame rašte, taip pat Projekto darbiniam variante.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto lyginamasis variantas, 10 lapų.

2. Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto, 7 lapai.

3. Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto lyginamasis variantas (su komentarais), 13 lapų.

Direktorė

Reda Molienė

Jelena Vasilionokienė, tel. (8 5) 251 4295, trumpasis tel. 6362, el. p. jelena.vasilionokiene@teismai.lt

LIETUVOS
TEISMAI

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88,
91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO,
PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR VII DALIMI IR 95 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 36 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 36 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausiąjame administraciniame teisme bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija, išplėstinė penkių **arba septynių** teisėjų kolegija arba Vyriausiojo administracinio teismo plenarinė sesija, o **įstatymų nustatytais atvejais – vienas teisėjas.**“

2. Pakeisti 36 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Apeliaciniame teisme bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija, o **įstatymų nustatytais atvejais – vienas teisėjas.** Įstatymų nustatytais atvejais bylą Apeliaciniame teisme gali nagrinėti mišri Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija.“

2 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teismų baigiamieji aktai, atskirosios nutartys ir metinės Aukščiausiojo Teismo ir Vyriausiojo administracinio teismo praktikos apžvalgos skelbiami Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje Teisėjų tarybos nustatyta tvarka, išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus. Aukščiausiojo Teismo ir Vyriausiojo administracinio teismo **baigiamieji aktai –** sprendimai, nutartys, nutarimai, taip pat įsiteisėję administracinių teismų sprendimai dėl norminių administracinių aktų teisėtumo skelbiami Teisės aktų registre.“

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 44¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 44¹ straipsniu:

„44¹ straipsnis. Teisėjo darbo organizavimas

1. Teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai.

2. Teisėjų tarybos nustatyta tvarka teismo pirmininkas gali motyvuotai nuspręsti laikinai sumažinti teisėjo darbo su bylomis krūvį dėl jo užimtumo vykdant kitas teisėjo funkcijas, susijusias su teismo ar teismų sistemos veikimu, taip pat kai būtina užtikrinti teisėjų darbo su bylomis krūvio tolygumą.“

4 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 51 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Apylinkės teismo teisėju gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį teisinį universitetinį išsilavinimą), atitinkantis įstatymų nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, pateikęs sveikatos pažymėjimą, turintis ne mažesnę

kaip penkerių metų teisinio darbo stažą ir išlaikęs pretendentų į teisėjus egzaminą. Nuo pretendentų į teisėjus egzamino atleidžiamas teisės krypties socialinių mokslų daktaras ir habilituotas daktaras, **taip pat buvęs teisėjas** asmuo, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jeigu nuo darbo teisėjų pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai.“

5 straipsnis. 53¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 53¹ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų sveikatos patikrinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per penkerius metus. Teisėjų taryba turi teisę priimti sprendimą dėl neatidėliotino teisėjo siuntimo tikrintis sveikatą šio įstatymo nustatyta tvarka, po paskutinio teisėjo sveikatos patikrinimo nepraėjus penkeriems metams, jei yra gauta žinių apie teisėjo sveikatos, psichologinės būsenos problemą, trukdančią atlikti pareigas.“

2. Pakeisti 53¹ straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Sveikatos patikrinimas apima ir psichologinį vertinimą. Psichologinis vertinimas atliekamas asmenybės būdo ir pažintinės veiklos savybėms nustatyti.“

6 straipsnis. 53² straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 53² straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pretendentas į teisėjus pateikia Nacionalinei teismų administracijai dokumentus, patvirtinančius, kad jis atitinka šio Įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus (išskyrus reikalavimą būti išlaikęs pretendentų į teisėjus egzaminą). Be to, pretendentas į teisėjus pateikia užpildytą Lietuvos Respublikos paslapčių apsaugos koordinavimo komisijos Vyro Vyriausybės nustatytos formos klausimyną ir raštu sutinka, kad būtų tikrinama jo kandidatūra.“

2. Pakeisti 53² straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nustačiusi, kad pateikti dokumentai patvirtina, kad pretendentas į teisėjus atitinka šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus, Nacionalinė teismų administracija:

1) pretendento į teisėjus, kuris yra teisės krypties socialinių mokslų daktaras arba habilituotas daktaras, arba asmuo, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jeigu nuo darbo teisėjų pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai **buvęs teisėjas**, duomenis įtraukia į pretendentų į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas sąrašą ir pretendento į teisėjus pateiktus dokumentus perduoda Respublikos Prezidentui;“

7 straipsnis. 54 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 54 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Jeigu asmuo, išlaikęs pretendentų į teisėjus egzaminą, per penkerius metus nuo Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nutarimo dėl egzamino rezultatų priėmimo dienos nepaskiriamas teisėju, pretendentų į teisėjus egzamino rezultatai netenka galios“.

2. Buvusią 54 straipsnio 4 dalį laikyti 5 dalimi.

8 straipsnis. 55¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 55¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pretendentai į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas priimami atrankos būdu. Pretendentų į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas skyrimo klausimams svarstyti Respublikos Prezidentas sudaro **sudaroma** Pretendentų į teisėjus atrankos komisiją **komisija** (toliau – Atrankos komisija). ir nustato šios komisijos darbo tvarką ir pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus. Atrankos komisija trejiems metams sudaroma iš septynių asmenų. ~~Trys~~ **Tris** Atrankos komisijos nariai ~~nariai~~ turi būti teisėjais **skiria Teisėjų taryba, ir ketur** ~~keturis~~ – visuomenės atstovai ~~atstovus~~ – **Respublikos Prezidentas**. Respublikos Prezidentas iš Atrankos komisijos narių skiria Komisijos pirmininką ir, **suderinęs su Teisėjų taryba, nustato šios komisijos darbo tvarką.** Atrankos komisijos nariais negali būti skiriami Teisėjų tarybos

nariai. Atrankos komisijos narių, išskyrus teisėjus, darbo apmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. **Pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus tvirtina Teisėjų taryba.**“

2. Pakeisti 55¹ straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Atrenkant pretendentes į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas, įvertinamos kiekvieno pretendento **asmeninės būdo ir pažintinės savybės**, profesinės žinios ir įgūdžiai, gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, darbo teisėju arba kito teisinio darbo stažas, kiti kiekybiniai ir kokybiniai teisinės veiklos rodikliai, etikos reikalavimų laikymasis profesinėje ir kitoje veikloje, mokslinė ir pedagoginė veikla, papildomai gali būti atsižvelgiama į teismo, kuriame teisėjas dirba ir į kurį pretenduoja, teisėjų kolektyvų nuomonę. **Asmeninėms būdo ir pažintinėms savybėms nustatyti yra atliekamas asmens kompetencijų vertinimas Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Asmens kompetencijų vertinimo išvada pateikiama Nacionalinės teismų administracijos direktoriui arba jo įgaliotam asmeniui. Su asmens kompetencijų vertinimo išvada gali susipažinti ir naudoti Respublikos Prezidentas, vidinį teismų administravimą ir teismų administracinės veiklos priežiūrą atliekantys subjektai, Nacionalinės teismų administracijos direktorius ar jų įgalioti asmenys, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Teisėjų garbės teismo ir Teisėjų tarybos nariai, jei tai būtina teisės aktuose numatytais jų funkcijoms atlikti. Kiti asmenys susipažinti su asmens kompetencijų vertinimo išvada ir ją naudoti gali tik įstatymų numatytais atvejais ir pagrindais.**“

3. Pakeisti 55¹ straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Jeigu atrankoje į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas dalyvavę pretendentai nesutinka su Atrankos komisijos išvadomis, jie turi teisę per 10 dienų po Atrankos komisijos ~~posėdžio~~ **išvadų paskelbimo** motyvuotu raštu informuoti Respublikos Prezidentą.“

9 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 57 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„57 straipsnis. Laikas, kuriam skiriami teisėjai

1. Asmuo į teisėjo pareigas apylinkės teisme pirmą kartą skiriamas trejų metų terminui siekiant įvertinti, ar jis tinka dirbti teisėju. Skirti asmenį į apylinkės teismo teisėjo pareigas trejiems metams galima tik vieną kartą. Pakartotiniu nelaikomas skyrimas antrą kartą į teisėjo pareigas trejiems metams, jeigu pirmą kartą paskirtas teisėjas buvo atleistas iš pareigų nepasibaigus jo įgaliojimų laikui. Pasibaigus trejų metų terminui, Respublikos Prezidentas tokį asmenį apylinkės teismo teisėju be egzamino ir atrankos gali skirti iki 65 metų amžiaus. Asmuo, kuris buvo atleistas iš apylinkės teismo teisėjo pareigų pasibaigus šio straipsnio 4 dalyje nustatytam paskyrimo laikui, šiame įstatyme nustatyta tvarka jį atrinkus į apylinkės teismo teisėjo pareigas, skiriamas iki 65 metų amžiaus. ~~Kai teisėjui sukanka 65 metai, jo įgaliojimai baigiasi. Jeigu teisėjo įgaliojimų laikas pasibaigia bylos nagrinėjimo metu, jo įgaliojimai gali būti pratęsiami tol, kol byla bus baigta nagrinėti arba jos nagrinėjimas bus atidėtas.~~

2. Spręsdamas, ar pasibaigus trejų metų terminui, asmenį skirti apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus, Respublikos Prezidentas įvertina Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos išvadą dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus.

3. Jei Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos išvada dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus yra teigiama, tačiau Respublikos Prezidentas priima sprendimą neskirti asmens apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus, Respublikos Prezidento kanceliarija raštu informuoja šį asmenį ir Teisėjų tarybą apie tokio sprendimo motyvus. Jei Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos išvada dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus yra neigiama, tačiau Respublikos Prezidentas priima sprendimą skirti asmenį

apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus, Respublikos Prezidento kanceliarija raštu informuoja Teisėjų tarybą apie tokio sprendimo motyvus.

4. Atsiradus aplinkybėms, dėl kurių apylinkės teismo teisėjas ilgą laiką negalės eiti teisėjo pareigų, apylinkės teismo teisėjui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo gali būti skiriamas to apylinkės teismo teisėju dvejiems metams. Motyvuotą siūlymą pradėti apylinkės teismo teisėjo, skiriamo dvejiems metams, skyrimo procedūrą Respublikos Prezidentui teikia Teisėjų taryba. Apylinkės teismo teisėju dvejiems metams skiriamas atrankoje į bet kurį teismą dalyvavęs pretendentas, jei nuo Atrankos komisijos išvados surašymo dienos praėjo ne daugiau kaip dveji metai. Prireikus atranka į apylinkės teismo teisėjo pareigas dvejiems metams gali būti vykdoma šio įstatymo 55¹ straipsnio nustatyta tvarka, nurodant, kad atranka vykdoma į teisėjo, kuris bus skiriamas dvejiems metams, pareigas.

5. Kitais atvejais, nei numatyti šio straipsnio 1 ir 4 dalyje, teisėjai skiriami iki 65 metų amžiaus. Kai teisėjui sukanka 65 metai, jo įgaliojimai baigiasi.

6. Jeigu teisėjo įgaliojimų laikas pasibaigia bylos nagrinėjimo metu, jo įgaliojimai gali būti pratęsimi tol, kol byla bus baigta nagrinėti arba jos nagrinėjimas bus atidėtas.

27. Dėl teisėjo įgaliojimų pratęsimo Respublikos Prezidentui motyvuotai pataria Teisėjų taryba.

38. Kol nesuėjęsnesuėję šio straipsnio 1, 4 ir 5 dalyjedyse nustatyti terminai, teisėjo įgaliojimai gali būti nutraukti tik Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatytais teisėjo atleidimo ar pašalinimo iš pareigų atvejais.

9. Skiriant asmenį apylinkės teismo teisėju dvejiems metams, apylinkės teismo, į kurį asmuo skiriamas, teisėjų skaičius šiuo laikotarpiu gali būti didesnis nei nustatytas pagal šio įstatymo 12 straipsnio 10 dalį.“

10 straipsnis. 61 straipsnio pakeitimas

Papildyti 61 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio nuostatos netaikomos buvusiems apylinkės teismo teisėjams, kurie į pareigas buvo paskirti dvejiems ar trejiems metams.“

11 straipsnis. 63 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 63 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo teisėjas, praėjus ne mažiau kaip trejiems metams nuo paskyrimo į teisėjo pareigas, arba apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo pirmininkas, pasibaigus jo, kaip teismo pirmininko, įgaliojimų laikui, jo pakeidavimu gali būti perkeltas teisėju į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą. Teismo pirmininkas gali būti perkeltas teisėju į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, pasibaigus jo, kaip teismo pirmininko, įgaliojimų laikui. Teisėjas gali būti perkeltas į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, praėjus ne mažiau kaip trejiems metams nuo paskyrimo į teisėjo pareigas arba nuo perkėlimo šioje dalyje nustatytais atvejais. Teisėjas gali būti perkeltas į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, nepaisant pirmiau paminėtų terminų.“

12 straipsnis. 69¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 69¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„69¹ straipsnis. Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atranka

1. Teisėjų karjeros siekiančių asmenų siekiančių asmenų atranka į laisvas teisėjų vietas vyksta pagal Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus, kuriuos tvirtina Teisėjų taryba.

Atrenkant teisėjų karjeros siekiančius asmenis, įvertinami kiekvieno pretendento darbo teisėjų pobūdis ir kokybė, dalykinės ir asmeninės savybės, organizaciniai gebėjimai asmeninės būdo ir pažintinės savybės, bei pirmenybę suteikiantys privalumai. Asmeninėms būdo ir pažintinėms savybėms nustatyti yra atliekamas asmens kompetencijų vertinimas Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Pakartotinis asmens kompetencijų vertinimas atliekamas, jei nuo ankstesnio asmens kompetencijų vertinimo praėjo daugiau kaip penkeri metai. Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus nustato Teisėjų taryba.

~~2. Kai teisės krypties socialinių mokslų daktarai ir habilituoti daktarai, prokurorai, advokatai siekia tapti apygardos administracinio teismo, apygardos teismo, Vyriausiojo administracinio teismo ir Apeliacinio teismo teisėjais, įvertinamos tik jų asmeninės savybės ir bendrieji gebėjimai.~~

32. Teisėjų karjeros siekiančius asmenis atranka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta Atrankos komisija pagal Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus atrankai taikomi šio Įstatymo 55¹ straipsnio reikalavimai **straipsnyje nustatyta tvarka.**

13 straipsnis. 76 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 76 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kandidatūras į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo, apygardos teismo, Vyriausiojo administracinio teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko vietas ~~parenka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta~~ **atrenka** Atrankos komisija pagal Teisėjų tarybos patvirtintus Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus ir Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus šio Įstatymo 55¹ straipsnyje nustatyta tvarka.

14 straipsnis. 78 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 78 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kandidatūras į laisvas arba atsilaisvinsiančias Apeliacinio teismo pirmininko, skyriaus pirmininko vietas atranka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta Atrankos komisija pagal Teisėjų tarybos patvirtintus Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus ir Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus šio Įstatymo 55¹ straipsnyje nustatyta tvarka.“

15 straipsnis. 84 straipsnio pakeitimas

Papildyti 84 straipsnį 8 dalimi:

„8. Iškėlus drausmės bylą, Teisėjų tarybos teikimu Respublikos Prezidentas, kai drausmės byla iškeliama Aukščiausiojo Teismo ar Apeliacinio teismo teisėjui – Seimas, o tarp Seimo sesijų – Respublikos Prezidentas, gali sustabdyti teisėjo įgaliojimus iki įsigalios Teisėjų garbės teismo sprendimas, o jei Teisėjų garbės teismas išnagrinėjęs drausmės bylą pasiūlo Respublikos Prezidentui ar Seimui šio Įstatymo nustatyta tvarka atleisti teisėją iš pareigų arba Respublikos Prezidentui kreiptis į Seimą dėl apkaltos teisėjui – iki įsigalios sprendimas dėl teisėjo atleidimo arba apkaltos. Tais atvejais, kai Teisėjų garbės teismas nenustato drausminės atsakomybės pagrindo, Respublikos Prezidentas, kai drausmės byla buvo iškelta Aukščiausiojo Teismo ar Apeliacinio teismo teisėjui – Seimas, o tarp Seimo sesijų – Respublikos Prezidentas, nedelsdamas atnaujiną teisėjo įgaliojimus ir teisėjui sumokamas atlyginimas už įgaliojimų sustabdymo laiką.“

16 straipsnis. 85 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 85 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisėjų etikos ir drausmės komisija yra teismų savivaldos institucija, sprendžianti drausmės bylų teisėjams iškėlimo klausimus, **konsultuojanti teisėjus etikos klausimais.**“

17 straipsnis. 88 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 88 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„88 straipsnis. Drausminės nuobaudos galiojimas

Teisėjų garbės teismo paskirta drausminė nuobauda įsigalioja praėjus dešimčiai dienų po jos paskyrimo, jei Teisėjų garbės teismo sprendimas nėra apskundžiamas, ir galioja vienerius metus.“

18 straipsnis. 91¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91¹ straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) objektyviai sprendžiant dėl trejiems metams paskirto apylinkės teismo teisėjo tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus, teisėjų paaukštinimo ir teismų pirmininkų, pirmininkų pavaduotojų, skyrių pirmininkų skyrimo naujam įgaliojimų laikui klausimus, siekiant nustatyti, ar pretenduojantis į aukštesnes pareigas teisėjas arba į naują įgaliojimų laiką teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, skyriaus pirmininkas atitinka kandidatui keliamus reikalavimus, taip pat objektyviai tarpusavyje lyginant kelis kandidatus.“

19 straipsnis. 91² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91² straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pirmą kartą teisėjo veikla vertinama praėjus trejiems metams nuo jo paskyrimo į teisėjo pareigas. Trejiems metams paskirto apylinkės teismo teisėjo veikla vertinama praėjus dvidešimt aštuoniems mėnesiams nuo jo paskyrimo į teisėjo pareigas ir išvada dėl jos turi būti surašyta likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki apylinkės teismo teisėjo įgaliojimų laiko pabaigos. Po to teisėjo veikla vertinama periodiškai kas penkeri septyneri metai iki teisėjui sukanka 64 metai.“

20 straipsnis. 91³ straipsnio pakeitimas

Papildyti 91³ straipsnį 8 dalimi:

„8. Trejiems metams paskirto apylinkės teismo teisėjo veiklos vertinimo išvadoje turi būti pateikta motyvuota Vertinimo komisijos išvada dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus. Ši išvada per tris darbo dienas nuo jos surašymo dienos perduodama Respublikos Prezidentui ir Teisėjų tarybai.“

21 straipsnis. 91⁴ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91⁴ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjas, kurio veikla buvo vertinama, turi teisę per 10 dienų nuo vertinimo išvados surašymo vieną mėnesį nuo jo supažindinimo su veiklos vertinimo rezultatais dienos šiuos vertinimo rezultatus apskųsti Teisėjų tarybai.“

22 straipsnis. 91⁵ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91⁵ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų veiklos vertinimo medžiaga gali būti naudojama nepažeidžiant asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės ir kitų įstatymų saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, taip pat laikantis kitų įstatymuose numatytų apribojimų ir draudimų. Su teisėjų veiklos vertinimo medžiaga gali susipažinti ir naudoti Respublikos Prezidentas, vidinį teismų administravimą ir teismų administracinės veiklos priežiūrą atliekantys subjektai, Nacionalinės teismų administracijos direktorius ar jų įgalioti asmenys, Atrankos komisijos, Vertinimo komisijos, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Teisėjų garbės teismo ir Teisėjų tarybos nariai, jei tai būtina teisės aktuose numatytoms jų funkcijoms atlikti. Kiti asmenys susipažinti su vertinimo medžiaga ir ją naudoti gali tik įstatymų numatytais atvejais ir pagrindais.“

23 straipsnis. 93 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 93 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„93 straipsnis. Teisėjų, teismo tarnautojų mokymo organizavimas

1. Teisėjų mokymo programas, suderinusi su Teisingumo ministerija, tvirtina Teisėjų taryba.
2. Teisėjų mokymą, **taip pat teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų centralizuotą mokymą ir kvalifikacijos kėlimą, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus, organizuoja Nacionalinė teismų administracija.**“

24 straipsnis. 94 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 94 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„94 straipsnis. Teisėjų, teismo tarnautojų mokymo finansavimas“

2. Pakeisti 94 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisėjų mokymą, **taip pat teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymą, numatytą šio Įstatymo 93 straipsnio 2 dalyje, finansuoja valstybė. Tam Nacionalinei teismų administracijai pagal atskirą programą numatomos lėšos teisėjų mokymui organizuoti, metodinei medžiagai rengti ir leisti bei kitoms mokymo išlaidoms.**“

25 straipsnis. 95 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 95 straipsnį.

~~95 straipsnis. Teismo tarnautojų mokymas~~

~~Teismo tarnautojų mokymą nustato Valstybės tarnybos įstatymas. Rengiant ir tvarkant teismo tarnautojų kvalifikacijos kėlimo ir mokymo programas, taip pat organizuojant jų kvalifikacijos kėlimą ir mokymą, be Valstybės tarnybos įstatyme numatytų Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos, taip pat dalyvauja Teisingumo ministerija.~~

26 straipsnis. 98 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 98 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisėjams Teisėjui suteikiamos 28 kalendorinių 20 darbo dienų kasmetinės atostogos. Teisėjui, kuris yra pripažintas neįgalioju, arba teisėjui, vienam auginančiam vaiką iki keturiolikos metų arba neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų, suteikiamos ne mažesnės kaip 25 darbo dienų kasmetinės atostogos. ~~Teisėjams turintiems Teisėjui, turinčiam daugiau kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, už kiekvienus paskesnius darbo teisėju metus kasmetinės atostogos pailginamos viena kalendorine darbo diena, tačiau bendra kasmetinių atostogų trukmė negali būti ilgesnė kaip 56 kalendorinės dienos 40 darbo dienų.~~“

2. Papildyti 98 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Teisėjui, auginančiam neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų arba du vaikus iki dvylikos metų, suteikiama viena papildoma poilsio diena per mėnesį, o auginančiam tris ir daugiau vaikų iki dvylikos metų, – dvi dienos per mėnesį, mokant teisėjui jo vidutinį darbo užmokestį.“

3. Buvusias 98 straipsnio 2–7 dalis laikyti atitinkamai 3–8 dalimis.

27 straipsnis. 101 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 101 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Teisėjui, kuris yra perkeltas arba paskirtas į kitą teismą šio Įstatymo 63 ar 64 straipsniuose numatytais atvejais, arba yra paskiriamas į aukštesnės pakopos teismą, jo pasirinkimu gali būti išmokama kompensacija už nepanaudotas atostogas arba sukauptos atostogos yra perkeliamos ir toliau skaičiuojamos teisme, į kurį jis perkeliamas arba paskiriamas.“

2. Buvusias 101 straipsnio 4–10 dalis laikyti atitinkamai 5–11 dalimis.

28 straipsnis. 106 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 106 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teismo kancleris yra karjeros valstybės tarnautojas, pavaldus teismo pirmininkui. Teismo kancleris vadovauja teismo administracijai. **Teismo kanclerį į pareigas konkurso būdu penkerių metų kadencijai priima teismo pirmininkas Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka.**“

29 straipsnis. 119 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 119 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų tarybą sudaro ~~dviešimt trys nariai~~ **trylika narių**:

1) pagal pareigas – Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Apeliacinio teismo pirmininkas, Vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas;

2) Visuotiniame teisėjų susirinkime išrinkti teisėjai: ~~po tris du~~ – iš Aukščiausiojo Teismo, ~~po vieną~~ – iš Apeliacinio teismo ir iš Vyriausiojo administracinio teismo, ~~po vieną du~~ – iš kiekvieno apygardos teismo, vienas – nuo visų apygardos ir **apygardos** administracinių teismų ir ~~po vieną keturi~~ – nuo kiekvieno apygardos teismo veiklos teritorijoje esančių visų apylinkės teismų. **Nuo apygardų ir apygardų administracinių teismų bei visų apylinkių teismų į Teisėjų tarybą gali būti išrinkti tik teisėjai, dirbantys skirtinguose teismuose.** Teisėjų kandidatūras Visuotiniame teisėjų susirinkime iškelia ir renka atitinkamų teismų atstovai.”

2. Pakeisti 119 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teisėjų tarybos nariu negali būti renkamas teisėjas, kuris turi mažesnę kaip ~~penkerių trejų~~ metų teisėjo darbo stažą arba kuriam buvo taikyta drausminė nuobauda.“

30 straipsnis. 121 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 121 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„**121 straipsnis. Teisėjų tarybos posėdžiai**

1. Teisėjų tarybos posėdis yra pagrindinė Teisėjų tarybos veiklos forma. Teisėjų tarybos posėdžiai paprastai vyksta Aukščiausiojo Teismo **arba Nacionalinės teismų administracijos** patalpose.

2. Teisėjų tarybos posėdžiai paprastai šaukiami kas mėnesį. Įsigaliojus Respublikos Prezidento dekretui dėl kreipimosi į Teisėjų tarybą, kad ši patartų Respublikos Prezidentui dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, Teisėjų tarybos posėdis šaukiamas ne vėliau kaip per keturiolika dienų. Prireikus posėdžiai šaukiami Teisėjų tarybos pirmininko arba trečdalis Teisėjų tarybos narių iniciatyva.

3. Teisėjų tarybos posėdis yra teisėtas, jei jame dalyvauja daugiau nei pusė Teisėjų tarybos narių.

34. Medžiaga, susijusi su Teisėjų tarybos posėdžiuose svarstomais klausimais, pateikiama visiems Teisėjų tarybos nariams ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas iki Teisėjų tarybos posėdžio.

45. Teisėjų taryba, atlikdama savo funkcijas, priima nutarimus. Teisėjų tarybos nutarimai priimami atviru balsavimu. Teisėjų tarybos nutarimas yra priimtas, jeigu jam pritarė daugiau kaip pusė visų Teisėjų tarybos narių. Teisėjų tarybos nutarimus pasirašo Teisėjų tarybos pirmininkas ir sekretorius. Nusprendusi Teisėjų taryba nutarimus gali priimti slaptu balsavimu. Visi Teisėjų tarybos priimti nutarimai ne vėliau kaip per tris dienas skelbiami Nacionalinės teismų administracijos interneto tinklalapyje.

56. Teisėjų taryba nutarimus, kuriais Respublikos Prezidentui patariama dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, priima tik atviru balsavimu.

67. Teisėjų tarybos priimti nutarimai, kuriais Respublikos Prezidentui patariama tam tikrą asmenį skirti teisėju, paaukštinti, perkelti, atleisti iš teisėjo pareigų arba patariama to asmens neskirti teisėju, nepaaukštinti, neatleisti iš pareigų (o kai skiriamas, paaukštinamas, perkeliamas ar atleidžiamas iš pareigų Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, skyriaus pirmininkas ar šio teismo

teisėjas arba Apeliacinio teismo pirmininkas, skyriaus pirmininkas ar šio teismo teisėjas – patariama teikti jo kandidatūrą Seimui arba jos neteikti), turi būti argumentuoti.

78. Teisėjų taryba turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų (jų pareigūnų) visą Tarybos funkcijoms atlikti reikalingą informaciją.

89. Teisėjų tarybos posėdžiai yra vieši. Kai siekiama užtikrinti ikiteisminio tyrimo duomenų neskelbtinumą, apsaugoti informaciją apie žmogaus privatų gyvenimą ar kitą informaciją, kurios apsaugą reglamentuoja įstatymai, Teisėjų tarybos protokoliniu nutarimu posėdis ar jo dalis gali būti nevieša.“

31 straipsnis. 124 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 124 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Nacionalinė teismų administracija turi teisę tvarkyti pretendento į apylinkės teismo teisėjus, teisėjo karjeros siekiančio asmens ir teisėjo asmens duomenis ir ypatingus asmens duomenis pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą.“

2. Papildyti 124 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyti duomenys, sveikatos pažymėjimas, asmens kompetencijų vertinimo išvada, taip pat duomenys apie teisėjo paskyrimą į pareigas, priesaiką, atleidimą iš pareigų, perkėlimą, nušalinimą, drausmines nuobaudas ir kita tvarkomi Nacionalinėje teismų administracijoje saugomoje asmens byloje pagal Teisėjų tarybos patvirtintas asmens bylos sudarymo ir tvarkymo taisykles.“

32 straipsnis. 128 straipsnio pakeitimas.

1. Pakeisti 128 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nacionalinė teismų administracija, vadovaudamasi su Teisingumo ministerija suderintu ir Teisėjų tarybos patvirtintu tvarkos aprašu, rengia teismų investicijų projektus, teikia juos Teisėjų tarybai derinti ir siūlo juos įtraukti į Valstybės investicijų programą.“

2. Pakeisti 128 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Atskirais atvejais teismai savo funkcijoms atlikti reikalingas valstybei nuosavybės teise priklausančias patalpas gali valdyti ir naudotis panaudos pagrindais, taip pat patalpas gali nuomotis.“

33 straipsnis. 130 straipsnio pakeitimas

Papildyti 130 straipsnį naujomis 5, 6, 7 ir 8 dalimis:

„5. Į teismo patalpas draudžiama įnešti ginklą, šaudmenis, sprogstamąsias, nuodingas ar kitas akivaizdų pavojų žmogaus gyvybei ar sveikatai keliančias medžiagas ir daiktus.

6. Šio straipsnio 5 dalis netaikoma asmenims, kuriems ginklo ar kitų pavojingų daiktų ar medžiagų turėjimas yra reikalingas vykdant tarnybines funkcijas, taip pat kai atitinkamos medžiagos ar daiktai yra sudėtinė teisme nagrinėjamos bylos dalis. Teismo pirmininko leidimu ginklą savigynai į teismą gali įsinešti teismo teisėjai, valstybės tarnautojai ar kiti darbuotojai.

7. Siekiant užtikrinti teismo saugumą, teismo patalpose esantys ar į jas norintys patekti asmenys ir jiems priklausančios daiktai gali būti tikrinami.

8. Teismo pirmininkas gali nustatyti asmenų elgesio teisme (ne proceso metu) tvarką.“

34 straipsnis. Įstatymo papildymas nauja VII dalimi

Papildyti įstatymą nauja VII dalimi:

„VII DALIS

TEISMŲ SISTEMOS APDOVANOJIMAI

130¹ straipsnis. Teismų sistemos apdovanojimai

1. Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams, šių teismų darbuotojams bei kitiems teismų sistemai nusipelnusiems asmenims gali būti skiriami teismų sistemos apdovanojimai.

2. Teismų sistemos apdovanojimų rūšis nustato, jie skiriami ir įteikiami, panaikinami ir jų netenkama Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.“

2. Buvusią VII dalį laikyti VIII dalimi.

35 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, įsigalioja 20xx m. xxxxxxxxx d.

2. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalis įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.

3. Šio įstatymo 7 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 54 straipsnio 4 dalies nuostata taikoma asmenims, kurie pretendento į teisėjus egzaminą išlaikė po šio įstatymo įsigaliojimo.

4. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies nuostata dėl Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos sudarymo tvarkos taikoma sudarant naują Pretendentų į teisėjus atrankos komisiją.

5. Šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalies, taip pat 12, 13, 14 straipsnių nuostatos dėl asmens kompetencijų vertinimo atlikimo įsigalioja 2019 m. liepos 1 d.

6. Šio įstatymo 9 straipsnis taikomas Pretendentų į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas atrankoms, kurios bus paskelbtos po šio įstatymo įsigaliojimo, ir jose dalyvaujantiems pretendents.

7. Nepanaudotos kasmetinės atostogos, kurios teisėjui priklausė iki šio įstatymo įsigaliojimo, suteikiamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 98 straipsnį.

8. Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtiems teismų kancleriams nuo šio įstatymo įsigaliojimo nustatoma penkerių metų trukmės kadencija.

9. Šio įstatymo 29 straipsnis taikomas Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka renkant naują Teisėjų tarybos sudėtį.

10. Teisėjų taryba iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

11. Respublikos Prezidentas iki šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies įsigaliojimo suderina su Teisėjų taryba Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarką.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63,
69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130
STRAIPSNIŲ PAKAITIMO, PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR VII DALIMI IR 95 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Reaguojant į valstybėje ir visuomenėje vykstančias permainas, teismų veiklą reglamentuojančios teisės normos buvo koreguojamos, tačiau tai buvo daroma fragmentiškai. Teisėjų taryba, kuri yra vykdomoji teismų savivaldos institucija, užtikrinanti teismų ir teisėjų nepriklausomumą, įvertinusi visuomeninių ir (ar) teisinių santykių pokyčių visumą bei atsižvelgdama į nacionalinių ir tarptautinių kompetentingų institucijų išvadas teismų vykdomos veiklos srityje, išvelgė poreikį konceptualiai peržiūrėti teismų sistemos funkcionavimą užtikrinanti teisinį reguliavimą ir jį atnaujinti.

Naujai išrinktos Teisėjų tarybos 2017 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 13P-13-(7.1.2) „Dėl Teisėjų tarybos 2017–2020 strateginių veiklos kryptių patvirtinimo“ buvo patvirtintos Teisėjų tarybos 2017–2020 metų strateginės veiklos kryptys. Viena jų – pasiūlymų dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo ir kitų teisės aktų, susijusių su teisėjų darbo sąlygomis ir socialinėmis garantijomis, pakeitimų (pakaitinių teisėjų institutas, laikinas teisėjų įgaliojimų sustabdymas dėl kitos veiklos, teisėjų darbo laiko planavimo lankstumas ir kt.) parengimas. Šiuo tikslu buvo sudaryta darbo grupė Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimo projektui parengti.

Teikiamu Teismų įstatymo pakeitimo projektu siekiama didinti visuomenės pasitikėjimą teismais ir teisėjais, stiprinti teismų bendruomenės autoritetą ir pagarbą jai, tobulinti teismų ir teisėjų nepriklausomumą užtikrinančias garantijas, puoselėti tik aukštos kvalifikacijos ir nepriekaištingos reputacijos teisėjų korpuso formavimą, taip pat patikslinti teisinį reguliavimą, kad jis atitiktų teismų veiklos organizavimo praktiką ir aktualius poreikius, siekiant užtikrinti profesionalų teismų turimų išteklių valdymą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorius – Teisėjų taryba. Įstatymo projektą parengė Teisėjų tarybos 2017 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 13P-33-(7.1.2) „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė, į kurios sudėtį įtraukti ne tik teismų sistemos, bet ir konstitucinių partnerių – vykdomosios bei įstatymų leidžiamosios valdžios (Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto) deleguoti atstovai. Įstatymo projektui buvo gautas Teisėjų tarybos pritarimas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Vadovaujantis Teismų įstatymo 51 straipsnio 1 dalimi, nuo pretendentų į teisėjus egzaminu atleidžiamas teisės krypties socialinių mokslų daktaras ir habilituotas daktaras, taip pat asmuo, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jei nuo darbo teisėju pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai.

Pretendentų į teisėjus ir teisėjų sveikatos patikrinimo sąlygas ir tvarką įtvirtinančios Teismų įstatymo 53¹ straipsnio nuostatos numato tik periodinį teisėjų sveikatos patikrinimą. Praktikoje kyla poreikis tam tikrais atvejais inicijuoti neeilinį teisėjo sveikatos patikrinimą, tačiau įstatyme nenustatytas nei teisinis pagrindas šiai procedūrai pradėti, nei šią teisę įgyvendinti turintis subjektas.

Vadovaujantis Teismų įstatymo 53¹ straipsnio 4 dalimi, pretendentų į teisėjus, teisėjų sveikatos patikrinimo sudėtine dalimi esantis psichologinis vertinimas yra atliekamas asmenybės

būdo ir pažintinės veiklos savybėms nustatyti. Sistemiskai aiškinant ir taikant Teismų įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nuostatas, psichologinio vertinimo rezultatai buvo naudojami pretendentų į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankoje, teisėjų veiklos vertinime. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 19 d. sprendimu, priimtu administracinėje byloje Nr. I-11-492/2017, konstatuota, kad atliekant sveikatos patikrinimą gauta psichologinio vertinimo išvada apie asmens asmenines savybes negali, nesant asmens sutikimo, būti naudojama pretendentų į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos ir teisėjų veiklos vertinimo procesuose.

Teismų įstatymo 54 straipsnyje yra nustatyta pretendentų į teisėjus egzaminavimo tvarka, kuria nėra sureguliuotas pretendentų į teisėjus egzaminavimo rezultatų galiojimo laikas.

Teismų įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje numatyta, kad pretendentų į teisėjus atrankos komisijos sudėtį, šios komisijos darbo tvarką ir pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus tvirtina Respublikos Prezidentas. Pagal Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) rekomendacijas Teisėtų tarybai turi būti skirtas didesnis vaidmuo atrenkant teisėjus, įskaitant ir atrankos komisijos sudarymo tvarką, siekiant stiprinti komisijos narių nepriklausomumą ir atrankos mechanizmo skaidrumą. Atsižvelgiant į šias rekomendacijas siūloma tikslinti Teismų įstatymo 55¹ straipsnį „Pretendentų į teisėjus atranka ir Pretendentų į teisėjus atrankos komisija“, taip pat nuostatas, susijusias su Respublikos Prezidento priimamais sprendimais, kuriais neatsižvelgiama į teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos išvadą dėl asmens (ne)tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus.

Vadovaujantis Teismų įstatymo 57 straipsnio 1 dalimi, asmuo į teisėjo pareigas skiriamas iki 65 metų amžiaus. Laikotarpis, reikalingas šio asmens tinkamumui teisėjo darbui įrodyti nenustatytas. Toks teisinis reguliavimas, kaip rodo praktika, tam tikrais atvejais apsunkina asmenų, pirmą kartą paskirtų apylinkės teismo teisėjais, atleidimo procedūras, kai pagal darbo teisėju veiklos vertinimą matyti, kad asmuo dėl tam tikrų asmeninių ar dalykinių savybių nėra tinkamas dirbti teisėjo darbą. Prieš tai galiojęs 5 metų bandomasis laikotarpis buvo panaikintas reaguojant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimą. Pažymėtina, kad šiame nutarime buvo konstatuota, kad teisėjo nepriklausomumo principas suponuoja tik tokį teisėjų įgaliojimų trukmės įstatyminių reguliavimą, kad skiriant teisėją jam būtų žinoma, kokia yra jo įgaliojimų trukmė (iki įstatyme nustatyto laiko arba kol sulauks įstatyme nustatyto pensinio amžiaus), tačiau nebuvo nustatytas teisinio reguliavimo, nustatančio vadinamojo bandomojo laikotarpio, netinkamumas.

Siekiant užtikrinti tinkamą teismų darbo organizavimą, įskaitant bylų nagrinėjimo tęstinumą, Teismų įstatymo 63 straipsnio 1 dalyje nustatytas trejų metų terminas, po kurio asmuo, pirmą kartą paskirtas apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo teisėju, gali pretenduoti būti paskirtas į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą. Esamu reguliavimu nėra išspręsta, ar ši nuostata taikytina tolesniuose teisėjo karjeros etapuose, dėl to praktikoje pasitaiko atvejų, kad tik paskirtas į kitą teismą teisėjas netrukus pretenduoja būti paskirtas dar į kitą teismą. Šiam neaiškumui pašalinti ir užtikrinti teismų veiklos stabilumą, siūloma minėtą trejų metų apribojimą taikyti ne tik pirmą kartą teisėju į tam tikrą teismą paskirtiems asmenims ir, atsižvelgiant į vykdomos teismų reformos tikslus, palikti šiuo laikotarpiu neapribotą teisėjų mobilumą tik jiems pretenduojant į to paties teismo kitus rūmus.

Teismų įstatymo 69¹ straipsnio 1 dalis nustato, kad Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atranka į laisvas teisėjų vietas vyksta pagal Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus, kuriuos tvirtina Teisėjų taryba. Tačiau Teisėjų tarybos patvirtinti nuostatai iš esmės nukreipia į Respublikos Prezidento patvirtintą Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašą. Be to, Teismų įstatymo 69¹ straipsnio 1 ir 2 dalys nustato skirtingus teisėjų ir teisės krypties socialinių mokslų daktarų, siekiančių karjeros teismuose, atrankos įstatyminius kriterijus.

Vadovaujantis Teismų įstatymo 91⁴ straipsnio 2 dalimi, teisėjas, kurio veikla buvo vertinama, turi teisę per vieną mėnesį nuo jo supažindinimo su veiklos rezultatais dienos šiuos vertinimo rezultatus apskųsti Teisėjų tarybai.

Teismų įstatymo 106 straipsnio 2 dalyje yra nustatytas teismo kanclerio statusas. Šiuo metu teismo kancleris, kuris vadovauja teismo administracijai, yra teismo pirmininkui pavaldus karjeros valstybės tarnautojas, t. y. į šias vadovaujančias pareigas asmuo skiriamas neribotam laikui.

Teismų įstatymo 119 straipsnyje yra įtvirtinta Teisėjų tarybos sudėtis ir jos sudarymo tvarka. Vadovaujantis galiojančiomis nuostatomis, Teisėjų tarybą sudaro 23 nariai. Didžiąją dalį narių sudaro aukštesniųjų teismų atstovai, be to, Teisėjų tarybos sudėties formavimo sąlygos nesudaro galimybės apylinkių teisėjams rinkti savo atstovą bet kurio apylinkės teismo teisėją (apylinkių teismų teisėjai gali rinkti savo atstovą tik iš atitinkamoje apygardos teismo teritorijoje veikiančiuose teismuose dirbančių teisėjų).

Vadovaujantis Teismų įstatymo 128 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Nacionalinė teismų administracija organizuoja ir užtikrina teismų centralizuotą aprūpinimą reikiamu ilgalaikiu turtu, inventoriumi ir paslaugomis ir yra valstybės investicijų programoje numatytų investicijų, skirtų teismams, asignavimų valdytoja. To paties straipsnio 3 dalies pagrindu Nacionalinė teismų administracija rengia teismų investicijų projektus, teikia juos derinti Teisėjų tarybai ir siūlo įtraukti į Valstybės investicijų programą. Pastarosios funkcijos atliekamos vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtintu tvarkos aprašu, kuris derinamas su Teisingumo ministerija.

Teismų įstatyme nėra nustatyti teisėjo darbo organizavimo principai, todėl juos siūloma įtvirtinti. Taip pat siūloma detalizuoti teisėjų atostogas reguliuojančias nuostatas ir jas priderinti prie naujo reguliavimo, siūlomo nustatyti kitose valstybės, įskaitant teisėsaugos, institucijose.

Teismų įstatyme nėra sureguliuotas klausimas dėl teisėjų, kurie negali ilgą laiką eiti pareigų, pavadavimo ir tai apsunkina tinkamą teismo darbo organizavimą, kas sudaro prielaidas tam, kad gali nukentėti bylos nagrinėjimo proceso trukmė ir (ar) kokybė. Kita vertus, teisme dirbantiems teisėjams darbo krūvis išauga (tam tikrais atvejais gana stipriai, ypač didžiuosiuose miestuose veikiančiuose apylinkės teismuose), o papildomų socialinių ir (ar) materialinių garantijų taikymas nenumatytas. Įstatymo projektu siekiama spręsti šią situaciją, įvedant teisėjo, skiriamo dvejim metams institutą.

Teismų įstatymu neišspręsta teisinė situacija, susijusi su galimybe teisėjui, kuriam inicijuota drausmės byla, tęsti teisėjo darbą. Tam tikrais atvejais, manytina, būtina užtikrinti teisinį pagrindą sustabdyti teisėjo įgaliojimus.

Dar 2015 m. Teisėjų tarybos buvo patvirtinta Teismų sistemos apdovanojimų koncepcija. Ją įgyvendindama 2017 m. Teisėjų taryba patvirtino Teismų sistemos apdovanojimų tvarkos aprašą, Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nuostatus ir nustatė šios komisijos sudėtį. Jau šiais metais minint Lietuvos teismų dieną, numatoma įteikti pirmąjį apdovanojimą. Siūloma principines teismų sistemos apdovanojimo nuostatas įtvirtinti įstatyminiu lygmeniu.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siūloma Teismų įstatymą papildyti 44¹ straipsniu „Teisėjo darbo organizavimas“ ir jame įtvirtinti *de facto* situaciją, t. y. teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai. Taip pat atsižvelgiant į teisėjų darbo organizavimo aktualijas, siūloma įteisinti galimybę mažinti teisėjo darbo su bylomis krūvį dėl teisėjo užimtumo vykdant kitas teisėjo funkcijas, taip pat siekiant užtikrinti teisėjų darbo su bylomis krūvio tolygumą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad teismai ne tik vykdo teisingumą – kaip ir kitos valstybės valdžios institucijos, pagal savo konstitucinę kompetenciją, savarankiškai arba bendradarbiaudami su kitomis valstybės valdžios institucijomis jie gali dalyvauti įgyvendinant bendruosius valstybės uždavinius, vykdant bendrąsias jos funkcijas (žr. Konstitucinio Teismo 2016 m. gegužės 16 d. sprendimą Nr. KT16-S9/2016).

Teismų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatų, ribojančių buvusio teisėjo teisę būti atleistam nuo pretendentų į teisėjus egzamino priklausomai nuo to, kiek laiko asmuo dirbo teisėju ir kada nustojo eiti teisėjo pareigas. Siūlomas teisinis reguliavimas atvers platesnes galimybes į teismų sistemą sugrįžti asmenims, jau įgijusiems teisėjo profesijai reikalingus įgūdžius.

Teismų įstatymo 53¹ straipsnio 2 dalį siūloma patikslinti ir papildyti nuostata, sudarančia teisinį pagrindą Teisėjų tarybai spręsti dėl poreikio siųsti teisėją sveikatos patikrinimui, kai gaunama žinių, kad teisėjo sveikatos, psichologinė būsenos trukdo jam atlikti pareigas, nesiejant šios Teisėjų tarybos teisės įgyvendinimo su vadinamo periodinio patikrinimo (kas penkerius metus) laikotarpiu.

Minėta, kad vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 19 d. sprendimu, priimtu administracinėje byloje Nr. I-11-492/2017, teisėjų sveikatos patikrinimo metu atliekamo psichologinio vertinimo rezultatai negali, nesant asmens sutikimo, būti naudojami pretendentų į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos ir teisėjų veiklos vertinimo procesuose. Asmeninės būdo ir pažintinės savybės yra neabejotinai reikšmingos vertinant asmens tinkamumą eiti teisėjo pareigas, todėl siūloma įtvirtinti naują jų nustatymo tvarką. Profesionalų pagal sertifikuotas metodikas atliktas asmens savybių vertinimas sudarys sąlygas objektyviam tokio vertinimo rezultatų naudojimui pretendentų į teisėjus ir teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankoje. Atsižvelgiant į tai, siūloma papildyti Teismų įstatymo 55¹ straipsnio 7 dalį (kurioje numatyta, kas yra vertinama atrenkant pretendentes į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas), nustatant, kad vertinant asmens tinkamumą eiti teisėjo pareigas, be kita ko, įvertinamos asmeninės būdo ir pažintinės savybės. Joms nustatyti būtų atliekamas asmens kompetencijų vertinimas Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Šiuo aspektu atitinkamai siūloma koreguoti su teisėjų karjera susijusią Teismų įstatymo 69¹ straipsnio 1 dalį, joje įtvirtinant ir kompetencijų vertinimo išvados galiojimo laiką. Taip pat, siekiant suderinti nuostatas, siūloma koreguoti Teismų įstatymo 53¹ straipsnio 4 dalį, kurioje nustatoma sveikatos patikrinimo tvarka.

Teismų įstatymo 54 straipsnį siūloma papildyti nauja 4 dalimi, kuria nustatomas pretendentų į teisėjus egzamino rezultatų galiojimo laikas – penkeri metai. Tikimasi, kad siūloma įtvirtinti nuostata padės užtikrinti tik aukštos kvalifikacijos teisėjų korpuso formavimą, nes su laiku pretendento įgytos žinios gali užsimiršti ar neatitikti teisinės aplinkos realijų.

Atsižvelgiant į GRECO rekomendacijas didinti Teisėjų tarybos vaidmenį pretendentų į teisėjus atrankos procese, Teismų įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad formuojant pretendentų į teisėjus atrankos komisiją, tris atrankos komisijos narius skiria Teisėjų taryba ir Respublikos Prezidentas komisijos darbo tvarką nustato, ją suderinęs su Teisėjų taryba. Pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus siūloma pavesti tvirtinti Teisėjų tarybai.

Siekiant gerinti teismų veiklos vykdant teisingumą kokybę, siūloma „grąžinti“ vadinamą bandomąjį laikotarpį, kuris leistų įvertinti pirmą kartą apylinkės teismo teisėju paskirto asmens tinkamumą toliau eiti šias pareigas. Atsižvelgiant į tai, siūloma pakeisti Teismų įstatymo 57 straipsnio 1 dalį ir nustatyti, kad pirmą kartą asmuo į apylinkės teismo teisėjo pareigas gali būti skiriamas trejiems metams. Siekiant didinti teisėjų paskyrimo apylinkės teismo teisėju iki 65 metų proceso skaidrumą, šį straipsnį siūloma papildyti naujomis nuostatomis, kad sprendamas dėl asmens paskyrimo apylinkės teismo teisėju iki 65 metų Respublikos Prezidentas įvertina Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos išvadą dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkė teismo teisėju iki 65 metų ir, priėmęs priešingą nei siūlomas sprendimą, apie tokio sprendimo motyvus informuoja šį asmenį ir Teisėjų tarybą (Teismų įstatymo 57 straipsnio naujos 2 ir 3 dalys). Atitinkamai tikslinamos kitos su teisėjų veiklos vertinimu susijusios nuostatos (Teismų įstatymo 91¹ straipsnio 2 dalies 2 punktas, 91² straipsnio 2 dalis, 91³ straipsnio nauja 8 dalis ir kt.).

Taip pat Teismų įstatymo 57 straipsnį siūloma papildyti nauja 4 dalimi ir įtvirtinti apylinkės teismo teisėjo, kuris ilgą laiką negalės eiti teisėjo pareigų (pavyzdžiui, dėl vaiko priežiūros atostogų, dėl atostogų kvalifikacijai tobulinti) pavadavimo galimybę. Tokiu atveju asmuo, kuris atitinka apylinkės teismo teisėjui keliamus reikalavimus, šio teismo teisėju galėtų būti skiriamas dvejiems metams. Šis institutas itin reikalingas siekiant teismų darbo krūvio tolygumo (ypač didžiuosiuose miestuose veikiančiuose apylinkės teismuose), o tai turi įtakos bylų nagrinėjimo proceso trukmei ir (ar) kokybei, taip pat sudaro vienodas teisėjų darbo sąlygas ir yra reikšminga užtikrinant garantijos gauti teisingą atlyginimą tinkamą įgyvendinimą. Kaip paskatą pretenduoti į tokias pareigas, Teismų įstatymo 57 straipsnio 1 dalyje siūloma įtvirtinti galimybę pasibaigus dvejų metų terminui ir įstatyme nustatyta tvarka atrinkus šį asmenį į apylinkės teismo teisėjo pareigas, paskirti jį iš karto iki 65 metų amžiaus.

Siekiant pašalinti praktikoje kylančius neaiškumus bei užtikrinti tinkamą teismų darbo organizavimą, siūloma tikslinti Teismų įstatymo 63 straipsnio 1 dalies nuostatą. Pagal siūlomą formulotę aiškiai nustatoma, kad teisėjas paskirtas į apylinkės, apygardos administracinę ar apygardos teismą (tiek pirmą kartą, tiek vėlesniuose etapuose) negali pretenduoti būti paskirtas į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, jei nuo paskyrimo į pareigas nepraėjo treji metai. Pastebėtina, kad nauja nuostata formuluojama atsižvelgiant į straipsnio redakciją, kuri įsigalios nuo 2018 m. sausio 1 d. (2016 m. birželio 23 d. įstatymas Nr. XII-2475).

Teismų įstatymo 69¹ straipsnyje siūloma atsisakyti nuostatos, kad teisėjų karjeros siekiančių asmenų atranka vyksta pagal nuostatus, kuriuos tvirtina Teisėjų taryba. Tai reiškia, kad tiek asmenų, pretenduojančių į apylinkės teismo teisėjo pareigas, tiek asmenų, siekiančių karjeros teismuose, atranka vyktų ta pačia tvarka – pagal Respublikos Prezidento, suderinus su Teisėjų taryba, nustatytą Atrankos komisijos darbo tvarką (Teismų įstatymo 55¹ str.). Taip ši procedūra iš esmės vyksta ir šiuo metu. Teismų įstatymo 69¹ straipsnio pakeitimu taip pat siūloma suvienodinti teisėjų ir teisės krypties socialinių mokslų daktarų, siekiančių karjeros teismuose, įstatyminius atrankos kriterijus.

Teismų įstatymo 84 straipsnį, reglamentuojantį drausmės bylos iškėlimo sąlygas ir tvarką, siūloma papildyti 8 dalimi ir įtvirtinti atitinkamų subjektų (Respublikos Prezidento ar Seimo) teisę tam tikrais atvejais sustabdyti teisėjo, kuriam iškelta drausmės byla, įgaliojimus, taip pat nustatyti tokio sprendimo galiojimo sąlygas bei teisėjo socialines garantijas, nenustačius drausminės atsakomybės pagrindo. Siūlomas teisinis reguliavimas pašalins teisės spragą, esamą tais atvejais, kai teisėjo veiksmai, dėl kurių jam iškeliama drausmės byla, yra nesuderinami profesine prasme su teisėjo darbu.

Teismų įstatyme nustatytas teisinis reguliavimas, pagal kurį gali būti skundžiami teismų veikos organizavime dalyvaujančių institucijų (pavyzdžiui, Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Teisėjų garbės teismo) sprendimai, paprastai nustato 10 dienų apskundimo terminą. Siekiant užtikrinti teisinių santykių tikrumą ir stabilumą, siūloma suvienodinti apskundimo terminus ir nustatyti, kad teisėjas, kurio veikla buvo vertinama, vertinimo rezultatus gali apskusti per 10 dienų. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad pagal esamą teisinį reguliavimą yra nustatytas teisėjų veiklos vertinimo komisijos išvados dėl teisėjo veiklos vertinimo rezultatų surašymo terminas, koreguoti apskundimo termino atskaitos momentą, jo nesiejant su faktu, kada teisėjas buvo supažindintas su šiais rezultatais.

Įvertinus Nacionalinės teismų administracijos vaidmenį organizuojant mokymus ne tik teisėjams, bet ir teismo tarnautojams (valstybės tarnautojams ir darbuotojams), tikslinamos nuostatos susijusios su mokymų organizavimu ir finansavimu (Teismų įstatymo 93–95 straipsniai).

Siekiant aiškiai įtvirtinti teisėjų garantijas, susijusias su atostogų suteikimu, siūloma papildyti Teismų įstatymo 98 ir 101 straipsnių nuostatas. Teismų įstatymo 101 straipsnio naujoje 4 dalyje nustatoma teisėjui priklausančių atostogų panaudojimo, jį perkeliant į kitą teismą, tvarka. Pastaroji nuostata siūloma atsižvelgiant į straipsnio redakciją, kuri įsigalios nuo 2018 m. sausio 1 d. (2016 m. birželio 23 d. įstatymas Nr. XII-2475). Teismų įstatymo 98 straipsnį siūloma papildyti nuostatomis, susijusiomis su neįgalių teisėjų ir teisėjų, auginančių vaikus, teisėmis, taip pat siūloma nustatyti kasmetinių atostogų skaičiavimą darbo dienomis, atsižvelgiant į tai, kad analogišką teisinį reguliavimą siūloma nustatyti kitose valstybės, įskaitant teisėsaugos (pavyzdžiui, prokuratūra), institucijose.

Teismų įstatymo 106 straipsnio 2 dalyje teismo kanclerio pareigybei siūloma nustatyti penkerių metų kadenciją. Manytina, kad galimybė rotuoti teismo kanclerį gali prisidėti prie teismo administracijos valdymo efektyvumo gerinimo. Kadencijos nustatymas siejamas su Lietuvos Respublikos Seime įregistruotais Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projektais, kuriais siūloma įtvirtinti galimybę taikyti kadencijas atskiroms karjeros valstybės tarnautojų pareigybėms, kai jas nustato įstatymai.

Teismų įstatymo 119 straipsnio pakeitimais siūloma mažinti Teisėjų tarybos narių skaičių (iki 13), atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu nustatytas skaičius (23) yra vienas didžiausių lyginant su Europoje veikiančiomis teismų savivaldos institucijomis. Taip pat siūloma nežymiai pakeisti į Teisėjų tarybą iš įvairių teismų grandžių renkamų teisėjų skaičius. Siūlomu teisiniu reguliavimu

siekama užtikrinti proporcingą ir tinkamą visų grandžių teismų atstovavimą. Apylinkės teismo teisėjams praplečiama galimybė rinkti ir balsuoti už geriausius kandidatus iš visos Lietuvos (ne tik pagal apygardų teismų teritorijas), sudarant prielaidas užsitikrinti efektyvią apylinkių teismų interesų atstovavimą Teisėjų taryboje. Tuo pačiu siūloma patikslinti nuostatas, susijusias su Teisėjų tarybos posėdžių organizavimo tvarka (Teismų įstatymo 121 straipsnio 1, 3 ir 9 dalys).

Teismų įstatymą siūloma papildyti nauja VII dalimi „Teismų sistemos apdovanojimais“. Kaip minėta, Teismų sistemos apdovanojimų koncepciją, patvirtintą Teisėjų tarybos, įgyvendinantys teisės aktai jau yra priimti. Siekiant užtikrinti nuoseklų teisinį reguliavimą, principines teismų sistemos apdovanojimo nuostatas tikslinga perkelti į įstatymo lygmenį.

Praktikoje išskylant nevienodam teisės normų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą, aiškinimui bei didėjant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimams, siūloma detalizuoti susipažinimo su pretendento į teisėjus ar teisėjo asmens duomenimis, tarp kurių ir ypatingi asmens duomenys, ir kitokio šių duomenų tvarkymo sąlygas. Šiuo aspektu tikslinamos Teismų įstatymo 91⁵ ir 124 straipsnių nuostatos.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija yra vykdomosios valdžios institucija, kuri formuoja valstybės politiką nacionalinės teisinės sistemos plėtos ir kitose teisingumo ministrui pavestose valdymo srityse ir organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja šios valstybės politikos įgyvendinimą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrina vykdomoji valdžia negali kištis į teismų veiklos organizavimą, įskaitant valstybės biudžeto lėšų panaudojimo, disponavimo valstybės turtu klausimus. Siekiant užtikrinti teismų nepriklausomumo nuo kitų valdžių tinkamą įgyvendinimą ne tik *de facto*, bet ir *de jure*, siūloma patikslinti Teismų įstatymo 128 straipsnio 3 dalį, joje nenumatant Teisėjų tarybos tvirtinamo teismų investicijų projektų rengimo ir derinimo tvarkos aprašo derinimo su Teisingumo ministerija.

Teismų apsaugą reglamentuojančią Teismų įstatymo 130 straipsnį siūloma papildyti prevencinėmis nuostatomis, atsižvelgiant į faktines situacijas, kai buvo siekiama sutrikdyti teismo darbą, taip pat įvertinus kitas visuomenės saugumui kylančias grėsmes. Siekiant išvengti žmonių gyvybei pavojingų situacijų, didesnis dėmesys skiriamas į teismą atvykstančių asmenų patikrai (dėl ginklų, šaudmenų, sprogstamųjų, nuodingų medžiagų ir kt.).

Kitų nuostatų (36, 39, 53², 76 straipsnio 1 dalis, 78 straipsnio 1 dalis, 85, 88 straipsniai, 128 straipsnio 6 dalis ir kt.) pakeitimai siūlomi, siekiant suderinti su pasikeitusiu teisiniu reguliavimu kituose teisės aktuose bei įteisinti *de facto* susiklosčiusius teisinius santykius ar juos patikslinti siekiant aiškumo, taip pat derinant siūlomas pakeisti Teismų įstatymo nuostatas tarpusavyje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teisinio reguliavimo neigiamų pasekmių nenumatoma. Priešingai, numatomos teigiamos siūlomo teisinio reguliavimo pasekmės, kadangi priėmus siūlomas pakeitimus bus efektyviai organizuojamas teismo darbas, užtikrinamas operatyvus ir kokybiškas teismo procesas.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Teismų įstatymo pakeitimo projektas (toliau – Įstatymo projektas) neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės. Priešingai, profesionalaus teisėjų korpuso formavimas ir atrankos procedūrų skaidrumo didinimas, kels visuomenės pasitikėjimą teismais, kuris lemia pasitikėjimą valstybe.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir plėtrai. Teismų veiklos kokybė, pasitikėjimas teismais yra svarbios aplinkybės, kuriant palankias sąlygas verslui ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant inkorporuoti Įstatymo projektą į teisinę sistemą, pakeisti ar panaikinti kitų galiojančių teisės aktų nereikės.

9. Įstatymų projektų atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir bendrinės kalbos normų.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Įstatymo įgyvendinimui reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai

Įstatymo projektui įgyvendinti iki įstatymo įsigaliojimo Teisėjų taryba turės priimti pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus, teisėjo darbo su bylomis krūvio mažinimo tvarką, asmens kompetencijų vertinimo tvarką, asmens bylos sudarymo ir tvarkymo taisyklės. Respublikos Prezidentas turės suderinti su Teisėjų taryba Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarką.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymo projekto priėmimas papildomų biudžeto lėšų nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas buvo apsvaistytas 2017 m. spalio 11 d. Teisėjų tarybos posėdyje ir priimtas protokolinis sprendimas pritarti darbo grupės parengtam Įstatymo projektui.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai: „teisėjas“, „atranka“, „skyrimas teisėju“, „Teisėjų taryba“, „asmens duomenys“, „teismų sistemos apdovanojimai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 36, 39, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88,
91¹, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 106, 119, 121, 124, 128, 130 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO,
PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR VII DALIMI IR 95 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 36 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 36 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausiąjame administraciniame teisme bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija, išplėstinė penkių **arba septynių** teisėjų kolegija arba Vyriausiojo administracinio teismo plenarinė sesija, o **įstatymų nustatytais atvejais – vienas teisėjas.**“

Komentaras: Įstatymo derinimas su ABTĮ 43 str. 2 d. ir 131 str. 1 d.

2. Pakeisti 36 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Apeliaciniame teisme bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija, o **įstatymų nustatytais atvejais – vienas teisėjas.** Įstatymų nustatytais atvejais bylą Apeliaciniame teisme gali nagrinėti mišri Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija.“

Komentaras: Įstatymo derinimas su CPK 304 str.

2 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teismų baigiamieji aktai, atskirosios nutartys ir metinės Aukščiausiojo Teismo ir Vyriausiojo administracinio teismo praktikos apžvalgos skelbiami Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje Teisėjų tarybos nustatyta tvarka, išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus. Aukščiausiojo Teismo ir Vyriausiojo administracinio teismo **baigiamieji aktai** – sprendimai, nutartys, nutarimai, taip pat įsiteisėję administracinių teismų sprendimai dėl norminių administracinių aktų teisėtumo skelbiami Teisės aktų registre.“

Komentaras: Įstatymo tikslinimas. Pritarus, atitinkamai reikėtų keisti Teisėkūros pagrindų įstatymą (6 straipsnio 2 dalies 20 punktas).

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 44¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 44¹ straipsniu:

„**44¹ straipsnis. Teisėjo darbo organizavimas**

1. Teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai.

Komentaras: Pašalinami neaiškumai dėl teisėjo darbo laiko grafiko.

2. Teisėjų tarybos nustatyta tvarka teismo pirmininkas gali motyvuotai nuspręsti laikinai sumažinti teisėjo darbo su bylomis krūvį dėl jo užimtumo vykdant kitas teisėjo funkcijas, susijusias su teismo ar teismų sistemos veikimu, taip pat kai būtina užtikrinti teisėjų darbo su bylomis krūvio tolygumą.“

Komentaras: Detaliau klausimas turėtų būti sureguliuotas Teisėjų tarybos tvarkoje. Pagal Konstitucinio Teismo doktriną teisėjo darbas yra ne tik nagrinėti bylas (žr. 2016-05-16 sprendimą).

4 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 51 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Apylinkės teismo teisėju gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį teisinį universitetinį išsilavinimą), atitinkantis įstatymų nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, pateikęs sveikatos pažymėjimą, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisinio darbo stažą ir išlaikęs pretendentų į teisėjus egzaminą. Nuo pretendentų į teisėjus egzamino atleidžiamas teisės krypties socialinių mokslų daktaras ir habilituotas daktaras, **taip pat buvęs teisėjas** asmuo, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jeigu nuo darbo teisėjų pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai.“

Komentaras: Manytina, kad su teisėjo darbo stažu ir laikotarpiu po darbo teisėjų pabaigos susiję reikalavimai, kad buvęs teisėjas būtų atleidžiamas nuo egzamino, yra neproporcingi, juolab kad projekte numatoma galimybė skirti apylinkės teismo teisėju dvejįms ir trejiems metams.

5 straipsnis. 53¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 53¹ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų sveikatos patikrinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per penkerius metus. Teisėjų taryba turi teisę priimti sprendimą dėl neatidėliotino teisėjo siuntimo tikrintis sveikatą šio įstatymo nustatyta tvarka, po paskutinio teisėjo sveikatos patikrinimo nepraėjus penkeriems metams, jei yra gauta žinių apie teisėjo sveikatos, psichologinės būsenos problemą, trukdančią atlikti pareigas.“

Komentaras: Siūloma įtvirtinti TT teisė yra numatyta TT darbo reglamente (22.11 p.), tačiau nėra minima TĮ.

2. Pakeisti 53¹ straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Sveikatos patikrinimas apima ir psichologinį vertinimą. ~~Psichologinis vertinimas atliekamas asmenybės būdo ir pažintinės veiklos savybėms nustatyti.“~~

Komentaras: atsisakoma derinant su kitais straipsniais (53¹, 69¹), kurie koreguojami atsižvelgiant į 2017 m. rugsėjo 19 d. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimą, kuriame konstatuota, kad atliekant sveikatos patikrinimą gauta psichologinio vertinimo išvada apie asmens asmenines savybes negali, nesant asmens sutikimo, būti naudojama atrankos ir teisėjų veiklos vertinimo procesuose.

6 straipsnis. 53² straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 53² straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pretendentas į teisėjus pateikia Nacionalinei teismų administracijai dokumentus, patvirtinančius, kad jis atitinka šio Įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus (išskyrus reikalavimą būti išlaikius pretendentų į teisėjus egzaminą). Be to, pretendentas į teisėjus pateikia užpildytą Lietuvos Respublikos paslapčių apsaugos koordinavimo komisijos Vyriausybės nustatytos formos klausimyną ir raštu sutinka, kad būtų tikrinama jo kandidatūra.“

Komentaras: Tikslinama pagal galiojantį reglamentavimą.

2. Pakeisti 53² straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nustačiusi, kad pateikti dokumentai patvirtina, kad pretendentas į teisėjus atitinka šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus, Nacionalinė teismų administracija:

1) pretendento į teisėjus, kuris yra teisės krypties socialinių mokslų daktaras arba habilituotas daktaras, arba asmuo, turintis ne mažesnę kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, jeigu nuo darbo teisėju pabaigos praėjo ne daugiau kaip penkeri metai **buvęs teisėjas**, duomenis įtraukia į pretendentų į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas sąrašą ir pretendento į teisėjus pateiktus dokumentus perduoda Respublikos Prezidentui;“

Komentaras: derinant su 51 str. 1 d.

7 straipsnis. 54 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 54 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Jeigu asmuo, išlaikęs pretendentų į teisėjus egzaminą, per penkerius metus nuo Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nutarimo dėl egzamino rezultatų priėmimo dienos nepaskiriamas teisėju, pretendentų į teisėjus egzamino rezultatai netenka galios“.

2. Buvusią 54 straipsnio 4 dalį laikyti 5 dalimi.

Komentaras: Naujai siūloma nuostata – šiuo metu įstatyme nėra nustatyta teisėjo egzamino rezultatų galiojimo trukmė.

8 straipsnis. 55¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 55¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pretendentai į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas priimami atrankos būdu. Pretendentų į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas skyrimo klausimams svarstyti Respublikos Prezidentas sudaro **sudaroma** Pretendentų į teisėjus atrankos komisiją **komisija** (toliau – Atrankos komisija). ir nustato šios komisijos darbo tvarką ir pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus. Atrankos komisija trejiems metams sudaroma iš septynių asmenų. Trys **tris** Atrankos komisijos nariai **narius** turi būti teisėjais **teisėjus skiria Teisėjų taryba**, ir keturi **keturis** – visuomenės atstovai **atstovus** – Respublikos Prezidentas. Respublikos Prezidentas iš Atrankos komisijos narių skiria Komisijos pirmininką ir, **suderinęs su Teisėjų taryba, nustato šios komisijos darbo tvarką.** Atrankos komisijos nariais negali būti skiriami Teisėjų tarybos nariai. Atrankos komisijos narių, išskyrus teisėjus, darbo apmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. **Pretendentų į teisėjus atrankos kriterijus tvirtina Teisėjų taryba.**“

Komentaras: Įgyvendinamos GRECO rekomendacijos dėl Teisėjų tarybos vaidmens. Nuostata pakoreguota, numatant, kad Komisija suformuojama priimant atskirai Prezidento dekretą ir Teisėjų tarybos nutarimą.

2. Pakeisti 55¹ straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Atrenkant pretendentes į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas, įvertinamos kiekvieno pretendento **asmeninės būdo ir pažintinės savybės**, profesinės žinios ir įgūdžiai, gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, darbo teisėju arba kito teisinio darbo stažas, kiti kiekybiniai ir kokybiniai teisinės veiklos rodikliai, etikos reikalavimų laikymasis profesinėje ir kitoje veikloje, mokslinė ir pedagoginė veikla, papildomai gali būti atsižvelgiama į teismo, kuriame teisėjas dirba ir į kurį pretenduoja, teisėjų kolektyvų nuomonę. **Asmeninėms būdo ir pažintinėms savybėms nustatyti yra atliekamas asmens kompetencijų vertinimas Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Asmens kompetencijų vertinimo išvada pateikiama Nacionalinės teismų administracijos direktoriui arba jo įgaliotam asmeniui. Su asmens kompetencijų vertinimo išvada gali susipažinti ir naudoti Respublikos Prezidentas, vidinį teismų administravimą ir teismų administracinės veiklos priežiūrą atliekantys subjektai,**

Nacionalinės teismų administracijos direktorius ar jų įgalioti asmenys, Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Teisėjų garbės teismo ir Teisėjų tarybos nariai, jei tai būtina teisės aktuose numatytoms jų funkcijoms atlikti. Kiti asmenys susipažinti su asmens kompetencijų vertinimo išvada ir ją naudoti gali tik įstatymų numatytais atvejais ir pagrindais.“

Komentaras: atsižvelgiant į 2017 m. rugsėjo 19 d. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimą bei įvertinus tai, kad asmeninės būdo ir pažintinės savybės yra neabejotinai reikšmingos vertinant asmens tinkamumą eiti teisėjo pareigas, siūloma įtvirtinti sertifikuotų profesionalų atliekamą minėtų savybių nustatymo tvarką, sudarant sąlygas objektyviam tokio vertinimo rezultatų naudojimui atrankos procesuose. Taip pat, įvertinus tokių duomenų jautrumą (privatumo, asmens duomenų požiūriu), siūloma detalizuoti asmenų, kurie galės susipažinti su išvada ir ją naudoti ratas.

3. Pakeisti 55¹ straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Jeigu atrankoje į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas dalyvavę pretendentai nesutinka su Atrankos komisijos išvadomis, jie turi teisę per 10 dienų po Atrankos komisijos posėdžio išvadų paskelbimo motyvuotu raštu informuoti Respublikos Prezidentą.“

Komentaras: Siekiant sudaryti realias galimybes „apskusti“ išvadas; pagal Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašą, Atrankos komisijos išvados skelbiamos tuojau pat, kai jas pasirašo visi komisijos nariai, bet ne vėliau kaip per 14 dienų nuo posėdžio dienos.

9 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 57 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„57 straipsnis. Laikas, kuriam skiriami teisėjai

1. Asmuo į teisėjo pareigas apylinkės teisme pirmą kartą skiriamas trejų metų terminui siekiant įvertinti, ar jis tinka dirbti teisėju. Skirti asmenį į apylinkės teismo teisėjo pareigas trejiems metams galima tik vieną kartą. Pakartotiniu nelaikomas skyrimas antrą kartą į teisėjo pareigas trejiems metams, jeigu pirmą kartą paskirtas teisėjas buvo atleistas iš pareigų nepasibaigus jo įgaliojimų laikui. Pasibaigus trejų metų terminui, Respublikos Prezidentas tokį asmenį apylinkės teismo teisėju be egzamino ir atrankos gali skirti iki 65 metų amžiaus. Asmuo, kuris buvo atleistas iš apylinkės teismo teisėjo pareigų pasibaigus šio straipsnio 4 dalyje nustatytam paskyrimo laikui, šiame įstatyme nustatyta tvarka jį atrinkus į apylinkės teismo teisėjo pareigas, skiriamas iki 65 metų amžiaus. Kai teisėjui sukanka 65 metai, jo įgaliojimai baigiasi. Jeigu teisėjo įgaliojimų laikas pasibaigia bylos nagrinėjimo metu, jo įgaliojimai gali būti pratęsiami tol, kol byla bus baigta nagrinėti arba jos nagrinėjimas bus atidėtas.

Komentaras: Nustatomas išbandymo terminas, skiriant asmenį pirmą kartą į apylinkės teismo teisėjo pareigas. Jo galimumą yra patvirtinęs KT (žr. 2007-12-20 nutarimą). Taip pat nustatomas palengvinimas teisėjams, kurie išdirbtų du metus vietoje kito teisėjo.

2. Spręsdamas, ar pasibaigus trejų metų terminui, asmenį skirti apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus, Respublikos Prezidentas įvertina Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos išvadą dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus.

3. Jei Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos išvada dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus yra teigiama, tačiau Respublikos Prezidentas priima sprendimą neskirti asmens apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus, Respublikos Prezidento kanceliarija raštu informuoja šį asmenį ir Teisėjų tarybą apie tokio sprendimo motyvus. Jei Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos išvada dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65

metų amžiaus yra neigiama, tačiau Respublikos Prezidentas priima sprendimą skirti asmenį apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus, Respublikos Prezidento kanceliarija raštu informuoja Teisėjų tarybą apie tokio sprendimo motyvus.

Komentaras: 2 ir 3 dalimi sureguliuojama teisėjo įgaliojimų pratęsimo iki 65 metų procedūra.

4. Atsiradus aplinkybėms, dėl kurių apylinkės teismo teisėjas ilgą laiką negalės eiti teisėjo pareigų, apylinkės teismo teisėjui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo gali būti skiriamas to apylinkės teismo teisėju dvejims metams. Motyvuotą siūlymą pradėti apylinkės teismo teisėjo, skiriamo dvejims metams, skyrimo procedūrą Respublikos Prezidentui teikia Teisėjų taryba. Apylinkės teismo teisėju dvejims metams skiriamas atrankoje į bet kurią teismą dalyvavęs pretendentas, jei nuo Atrankos komisijos išvados surašymo dienos praėjo ne daugiau kaip dveji metai. Prireikus atranka į apylinkės teismo teisėjo pareigas dvejims metams gali būti vykdoma šio įstatymo 55¹ straipsnio nustatyta tvarka, nurodant, kad atranka vykdoma į teisėjo, kuris bus skiriamas dvejims metams, pareigas.

Komentaras: Teisėjas skiriamas tam tikram terminui, ko Konstitucija nedraudžia (pvz., KT 2007-12-20 nutarimas).

5. Kitais atvejais, nei numatyti šio straipsnio 1 ir 4 dalyje, teisėjai skiriami iki 65 metų amžiaus. Kai teisėjui sukanka 65 metai, jo įgaliojimai baigiasi.

6. Jeigu teisėjo įgaliojimų laikas pasibaigia bylos nagrinėjimo metu, jo įgaliojimai gali būti pratęsimi tol, kol byla bus baigta nagrinėti arba jos nagrinėjimas bus atidėtas.

27. Dėl teisėjo įgaliojimų pratęsimo Respublikos Prezidentui motyvuotai pataria Teisėjų taryba.

38. Kol nesuėjęsnesuėję šio straipsnio 1, 4 ir 5 dalyjedalyse nustatyti terminai, teisėjo įgaliojimai gali būti nutraukti tik Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatytais teisėjo atleidimo ar pašalinimo iš pareigų atvejais.

9. Skiriant asmenį apylinkės teismo teisėju dvejims metams, apylinkės teismo, į kurį asmuo skiriamas, teisėjų skaičius šiuo laikotarpiu gali būti didesnis nei nustatytas pagal šio įstatymo 12 straipsnio 10 dalį.“

10 straipsnis. 61 straipsnio pakeitimas

Papildyti 61 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio nuostatos netaikomos buvusiems apylinkės teismo teisėjams, kurie į pareigas buvo paskirti dvejims ar trejiems metams.“

Komentaras: Siekiama 61 straipsnio garantijas teikti tik tiems teisėjams, kurie buvo paskirti iki 65 metų amžiaus.

11 straipsnis. 63 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 63 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo teisėjas, praėjus ne mažiau kaip trejiems metams nuo paskyrimo į teisėjo pareigas, arba apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo ar apygardos teismo pirmininkas, pasibaigus jo, kaip teismo pirmininko, įgaliojimų laikui, jo pakeidavimu gali būti perkeltas teisėju į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą. Teismo pirmininkas gali būti perkeltas teisėju į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, pasibaigus jo, kaip teismo pirmininko, įgaliojimų laikui. Teisėjas gali būti perkeltas į kitą tos pačios pakopos teismą arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, praėjus ne mažiau kaip trejiems metams nuo paskyrimo į teisėjo

pareigas arba nuo perkėlimo šioje dalyje nustatytais atvejais. Teisėjas gali būti perkeltas į kitus to paties teismo, kurio teisėju jis paskirtas, rūmus, nepaisant pirmiau paminėtų terminų.“

Komentaras: siūlymas svarstyti, ar siekiant užtikrinti teismų darbo organizavimo, bylų nagrinėjimo ir darbo krūvio nagrinėjant bylas stabilumą, nebūtų tikslinga nustatyti 3 metų terminą ne tik asmens paskyrimo į teisėjo pareigas, bet ir perkėlimo atvejais (pasitaiko situacijų, kuomet neseniai perkeltas į kitą tos pačios pakopos teismą teisėjas (pvz., nepraėjus metams nuo perkėlimo) dalyvauja atrankose ir yra vėl perkeliamas į kitą tos pačios pakopos teismą). Be to, siūloma atsisakyti trijų metų apribojimo, kai teisėjas nori persikelti iš vieno rūmų į kitus.

PASTABA: straipsnio redakcija, pagal kurią parengtas siūlomas pakeitimas, įsigalios nuo 2018-01-01, išdėstyta įstatyme Nr. XII-2475.

12 straipsnis. 69¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 69¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„69¹ straipsnis. Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atranka

1. ~~Teisėjų karjeros siekiančių asmenų siekiančių asmenų atranka į laisvas teisėjų vietas vyksta pagal Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus, kuriuos tvirtina Teisėjų taryba. Atrenkant teisėjų karjeros siekiančius asmenis, įvertinami kiekvieno pretendento darbo teisėjų pobūdis ir kokybė, dalykinės ir asmeninės savybės, organizaciniai gebėjimai asmeninės būdo ir pažintinės savybės, bei pirmenybę suteikiantys privalumai. Asmeninėms būdo ir pažintinėms savybėms nustatyti yra atliekamas asmens kompetencijų vertinimas Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Pakartotinis asmens kompetencijų vertinimas atliekamas, jei nuo ankstesnio asmens kompetencijų vertinimo praėjo daugiau kaip penkeri metai. Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus nustato Teisėjų taryba.~~

2. ~~Kai teisės krypties socialinių mokslų daktarai ir habilituoti daktarai, prokurorai, advokatai siekia tapti apygardos administracinio teismo, apygardos teismo, Vyriausiojo administracinio teismo ir Apeliacinio teismo teisėjais, įvertinamos tik jų asmeninės savybės ir bendrieji gebėjimai.~~

32. Teisėjų karjeros siekiančius asmenis atranka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta Atrankos komisija **pagal Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus atrankai taikomi šio Įstatymo 55¹ straipsnio reikalavimai straipsnyje nustatyta tvarka.**“

Komentaras: Siūloma atsisakyti Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatų, atsižvelgiant į tai, kad šie yra labai lakoniški ir iš esmės savarankiškų (naujų) teisės normų teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankai nenumato, o nukreipia į kitus galiojančius teisės aktus, tokius kaip Teismų įstatymą, Atrankos komisijos darbo tvarkos aprašą, Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus.

Taip pat koreguojamas reguliavimas, susijęs su asmeninių būdo ir pažintinių savybių įvertinimu, derinant su pretendentų į teisėjus atrankos tvarka.

Be to, siūloma patikslinti 1 dalį ir atsisakyti 2 dalies, atsižvelgiant į tai, kad Teisėjų tarybos patvirtinti kriterijai yra iš esmės bendri daktarams ir teisėjams.

13 straipsnis. 76 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 76 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kandidatūras į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo, apygardos administracinio teismo, apygardos teismo, Vyriausiojo administracinio teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko vietas ~~parenka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta~~ **atrenka** Atrankos komisija pagal Teisėjų tarybos patvirtintus Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus ir Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus **šio Įstatymo 55¹ straipsnyje nustatyta tvarka.**

14 straipsnis. 78 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 78 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kandidatūras į laisvas arba atsilaisvinsiančias Apeliacinio teismo pirmininko, skyriaus pirmininko vietas atranka šio Įstatymo 55¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta Atrankos komisija pagal Teisėjų tarybos patvirtintus Teisėjų karjeros siekiančių asmenų atrankos nuostatus ir Teisėjų karjeros siekiančių asmenų vertinimo kriterijus šio Įstatymo 55¹ straipsnyje nustatyta tvarka.“

Komentaras: Derinant nuostatus įstatymo nuostatas.

15 straipsnis. 84 straipsnio pakeitimas

Papildyti 84 straipsnį 8 dalimi:

„8. Iškėlus drausmės bylą, Teisėjų tarybos teikimu Respublikos Prezidentas, kai drausmės byla iškeliama Aukščiausiojo Teismo ar Apeliacinio teismo teisėjui – Seimas, o tarp Seimo sesijų – Respublikos Prezidentas, gali sustabdyti teisėjo įgaliojimus iki įsigalios Teisėjų garbės teismo sprendimas, o jei Teisėjų garbės teismas išnagrinėjęs drausmės bylą pasiūlo Respublikos Prezidentui ar Seimui šio Įstatymo nustatyta tvarka atleisti teisėją iš pareigų arba Respublikos Prezidentui kreiptis į Seimą dėl apkaltos teisėjui – iki įsigalios sprendimas dėl teisėjo atleidimo arba apkaltos. Tais atvejais, kai Teisėjų garbės teismas nenustato drausminės atsakomybės pagrindo, Respublikos Prezidentas, kai drausmės byla buvo iškelta Aukščiausiojo Teismo ar Apeliacinio teismo teisėjui – Seimas, o tarp Seimo sesijų – Respublikos Prezidentas, nedelsdamas atnaujina teisėjo įgaliojimus ir teisėjui sumokamas atlyginimas už įgaliojimų sustabdymo laiką.“

Komentaras: Drausminės atsakomybės efektyvumo didinimui ir savivaldos stiprinimui.

16 straipsnis. 85 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 85 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisėjų etikos ir drausmės komisija yra teismų savivaldos institucija, sprendžianti drausmės bylų teisėjams iškėlimo klausimus, **konsultuojanti teisėjų etikos klausimais.**“

Komentaras: Įtvirtinama nusistovėjusi praktika, numatyta ir komisijos nuostatuose.

17 straipsnis. 88 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 88 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„88 straipsnis. Drausminės nuobaudos galiojimas

Teisėjų garbės teismo paskirta drausminė nuobauda įsigalioja praėjus dešimčiai dienų po jos paskyrimo, **jei Teisėjų garbės teismo sprendimas nėra apskundžiamas**, ir galioja vienerius metus.“

Komentaras: Tikslinama siekiant aiškumo.

18 straipsnis. 91¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91¹ straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) objektyviai sprendžiant dėl trejiems metams paskirto apylinkės teismo teisėjo tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus, teisėjų paaukštinimo ir teismų pirmininkų, pirmininkų pavaduotojų, skyrių pirmininkų skyrimo naujam įgaliojimų laikui klausimus, siekiant nustatyti, ar pretenduojantis į aukštesnes pareigas teisėjas arba į naują įgaliojimų laiką teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, skyriaus pirmininkas atitinka kandidatui keliamus reikalavimus, taip pat objektyviai tarpusavyje lyginant kelis kandidatus.“

Komentaras: Straipsnis tikslinamas derinant su paskyrimu trejų metų „bandomajam“ laikotarpiui.

19 straipsnis. 91² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91² straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pirmą kartą teisėjo veikla vertinama praėjus trejiems metams nuo jo paskyrimo į teisėjo pareigas. **Trejiems metams paskirto apylinkės teismo teisėjo veikla vertinama praėjus dvidešimt aštuoniems mėnesiams nuo jo paskyrimo į teisėjo pareigas ir išvada dėl jos turi būti surašyta likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki apylinkės teismo teisėjo įgaliojimų laiko pabaigos.** Po to teisėjo veikla vertinama periodiškai kas ~~penkeri~~ **septyneri** metai iki teisėjui sukanka 64 metai.“

Komentaras: Straipsnis tikslinamas derinant su paskyrimu trejų metų „bandomajam“ laikotarpiui. Ilginamas periodinio vertinimo terminas. Be to, manytina, kad netikslinga atlikti teisėjo vertinimą, jei iki 65 metų – iki kada ilgiausiai skiriami teisėjai – liko mažiau kaip vieneri metai.

20 straipsnis. 91³ straipsnio pakeitimas

Papildyti 91³ straipsnį 8 dalimi:

„8. Trejiems metams paskirto apylinkės teismo teisėjo veiklos vertinimo išvadoje turi būti pateikta motyvuota Vertinimo komisijos išvada dėl asmens tinkamumo būti paskirtam apylinkės teismo teisėju iki 65 metų amžiaus. Ši išvada per tris darbo dienas nuo jos surašymo dienos perduodama Respublikos Prezidentui ir Teisėjų tarybai.“

Komentaras: Straipsnis tikslinamas derinant su paskyrimu trijų metų „bandomajam“ laikotarpiui.

21 straipsnis. 91⁴ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91⁴ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjas, kurio veikla buvo vertinama, turi teisę per **10 dienų nuo vertinimo išvados surašymo vieną mėnesį nuo jo supažindinimo su veiklos vertinimo rezultatais** dienos šiuos vertinimo rezultatus apskųsti Teisėjų tarybai.“

Komentaras: Suvienodinami įvairūs apskundimo terminai – tiek Teisėjų egzaminų komisijos, tiek Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, tiek Garbės teismo sprendimai šiuo metu gali būti skundžiami per 10 dienų.

22 straipsnis. 91⁵ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 91⁵ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų veiklos vertinimo medžiaga gali būti naudojama nepažeidžiant asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės ir kitų įstatymų saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, taip pat laikantis kitų įstatymuose numatytų apribojimų ir draudimų. **Su teisėjų veiklos vertinimo medžiaga gali susipažinti ir naudoti Respublikos Prezidentas, vidinį teismų administravimą ir teismų administracinės veiklos priežiūrą atliekantys subjektai, Nacionalinės teismų administracijos direktorius ar jų įgalioti asmenys, Atrankos komisijos, Vertinimo komisijos, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Teisėjų garbės teismo ir Teisėjų tarybos nariai, jei tai būtina teisės aktuose numatytoms jų funkcijoms atlikti. Kiti asmenys susipažinti su vertinimo medžiaga ir ją naudoti gali tik įstatymų numatytais atvejais ir pagrindais.**“

Komentaras: Įgyvendinama Europos teisėjų konsultacinės tarybos rekomendacija Nr. 17, pagal kurią, siekiant apsaugoti teisėjų nepriklausomumą, turėtų būti ribojama prieiga prie teisėjų veiklos vertinimo medžiagos.

23 straipsnis. 93 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 93 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„93 straipsnis. Teisėjų, teismo tarnautojų mokymo organizavimas

1. Teisėjų mokymo programas, suderinusi su Teisingumo ministerija, tvirtina Teisėjų taryba.
2. Teisėjų mokymą, **taip pat teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų centralizuotą mokymą ir kvalifikacijos kėlimą, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus, organizuoja Nacionalinė teismų administracija.**

Komentaras: Atskiri įstatymo numatyti atvejai – pvz., privalomi įvadiniai arba 18-20 kategorijų tarnautojų mokymai. Praktikoje teismų tarnautojų ir darbuotojų mokymai organizuojami arba pačių teismų, arba NTA. Įteisinama *de facto* situacija.

24 straipsnis. 94 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 94 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„94 straipsnis. Teisėjų, teismo tarnautojų mokymo finansavimas“

2. Pakeisti 94 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisėjų mokymą, taip pat teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymą, numatytą šio Įstatymo 93 straipsnio 2 dalyje, finansuoja valstybė. Tam Nacionalinei teismų administracijai pagal atskirą programą numatomos lėšos teisėjų-mokymui organizuoti, metodinei medžiagai rengti ir leisti bei kitoms mokymo išlaidoms.“

25 straipsnis. 95 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 95 straipsnį.

95 straipsnis. Teismo tarnautojų mokymas

~~Teismo tarnautojų mokymą nustato Valstybės tarnybos įstatymas. Rengiant ir tvarkant teismo tarnautojų kvalifikacijos kėlimo ir mokymo programas, taip pat organizuojant jų kvalifikacijos kėlimą ir mokymą, be Valstybės tarnybos įstatyme numatytų Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos, taip pat dalyvauja Teisingumo ministerija.~~

26 straipsnis. 98 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 98 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisėjams Teisėjui suteikiamos 28 kalendorinių 20 darbo dienų kasmetinės atostogos. Teisėjui, kuris yra pripažintas neįgalioju, arba teisėjui, vienam auginančiam vaiką iki keturiolikos metų arba neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų, suteikiamos ne mažesnės kaip 25 darbo dienų kasmetinės atostogos. Teisėjams turintiems Teisėjui, turinčiam daugiau kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, už kiekvienus paskesnius darbo teisėju metus kasmetinės atostogos pailginamos viena kalendorine darbo diena, tačiau bendra kasmetinių atostogų trukmė negali būti ilgesnė kaip 56 kalendorinės dienos 40 darbo dienų.“

2. Papildyti 98 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Teisėjui, auginančiam neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų arba du vaikus iki dvylikos metų, suteikiama viena papildoma poilsio diena per mėnesį, o auginančiam tris ir daugiau vaikų iki dvylikos metų, – dvi dienos per mėnesį, mokant teisėjui jo vidutinį darbo užmokestį.“

3. Buvusias 98 straipsnio 2–7 dalis laikyti atitinkamai 3–8 dalimis.

Komentaras: Derinant su reguliavimu, nustatytu darbo teisiniuose santykiuose, taip pat siūlomu Valstybės tarnybos įstatymo, Prokuratūros įstatymo pakeitimo projektuose.

27 straipsnis. 101 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 101 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Teisėjui, kuris yra perkeltas arba paskirtas į kitą teismą šio Įstatymo 63 ar 64 straipsniuose numatytais atvejais, arba yra paskiriamas į aukštesnės pakopos teismą, jo pasirinkimu gali būti išmokama kompensacija už nepanaudotas atostogas arba sukauptos

atostogos yra perkeliama ir toliau skaičiuojama teisme, į kurią jis perkeliama arba paskiriamas.“

2. Buvusias 101 straipsnio 4–10 dalis laikyti atitinkamai 5–11 dalimis.

PASTABA: Straipsnio pakeitimas parengtas pagal redakciją, kuri įsigalios 2018-01-01.

28 straipsnis. 106 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 106 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teismo kancleris yra karjeros valstybės tarnautojas, pavaldus teismo pirmininkui. Teismo kancleris vadovauja teismo administracijai. **Teismo kanclerį į pareigas konkurso būdu penkerių metų kadencijai priima teismo pirmininkas Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka.**“

Komentaras: Galimybė rotuoti teismo kanclerį gali prisidėti prie teismo administracijos efektyvumo gerinimo. Kadencijos nustatymas siejamas su Seime įregistruotu Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projektais (XIIP-945 (LRV, VRM), analogiškas XIIP-974 (Seimo narių grupė)), kuriais siūloma įtvirtinti galimybę taikyti kadencijas atskiroms karjeros valstybės tarnautojų pareigybėms, kai jas nustato įstatymai.

29 straipsnis. 119 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 119 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Teisėjų tarybą sudaro ~~dvidešimt trys nariai~~ **trylika narių**:

1) pagal pareigas – Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Apeliacinio teismo pirmininkas, Vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas;

2) Visuotiniame teisėjų susirinkime išrinkti teisėjai: ~~po tris du~~ – iš Aukščiausiojo Teismo, ~~po vieną~~ – iš Apeliacinio teismo ir iš Vyriausiojo administracinio teismo, ~~po vieną du~~ – iš kiekvieno apygardos teismo, ~~vienas~~ – nuo visų apygardos ir apygardos administracinių teismų ir ~~po vieną keturi~~ – nuo kiekvieno apygardos teismo veiklos teritorijoje esančių visų apylinkės teismų. **Nuo apygardų ir apygardų administracinių teismų bei visų apylinkių teismų į Teisėjų tarybą gali būti išrinkti tik teisėjai, dirbantys skirtinguose teismuose.** Teisėjų kandidatūras Visuotiniame teisėjų susirinkime iškelia ir renka atitinkamų teismų atstovai.“

2. Pakeisti 119 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teisėjų tarybos nariu negali būti renkamas teisėjas, kuris turi mažesnę kaip ~~penkerių~~ **trejų** metų teisėjo darbo stažą arba kuriam buvo taikyta drausminė nuobauda.“

Komentaras: Siekiant sumažinti Teisėjų tarybos narių skaičių, užtikrinti proporcingą ir tinkamą visų grandžių teismų atstovavimą, viena didžiausių Europoje

30 straipsnis. 121 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 121 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„**121 straipsnis. Teisėjų tarybos posėdžiai**

1. Teisėjų tarybos posėdis yra pagrindinė Teisėjų tarybos veiklos forma. Teisėjų tarybos posėdžiai paprastai vyksta Aukščiausiojo Teismo **arba Nacionalinės teismų administracijos** patalpose.

Komentaras: Įstatymo patikslinimas.

2. Teisėjų tarybos posėdžiai paprastai šaukiami kas mėnesį. Įsigaliojus Respublikos Prezidento dekretui dėl kreipimosi į Teisėjų tarybą, kad ši patartų Respublikos Prezidentui dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, Teisėjų tarybos posėdis šaukiamas ne vėliau kaip per keturiolika dienų. Prireikus posėdžiai šaukiami Teisėjų tarybos pirmininko arba trečdalio Teisėjų tarybos narių iniciatyva.

3. Teisėjų tarybos posėdis yra teisėtas, jei jame dalyvauja daugiau nei pusė Teisėjų tarybos narių.

Komentaras: Šio aspekto reguliavimas vertas įstatymo lygmens teisės normos.

34. Medžiaga, susijusi su Teisėjų tarybos posėdžiuose svarstomais klausimais, pateikiama visiems Teisėjų tarybos nariams ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas iki Teisėjų tarybos posėdžio.

45. Teisėjų taryba, atlikdama savo funkcijas, priima nutarimus. Teisėjų tarybos nutarimai priimami atviru balsavimu. Teisėjų tarybos nutarimas yra priimtas, jeigu jam pritarė daugiau kaip pusė visų Teisėjų tarybos narių. Teisėjų tarybos nutarimus pasirašo Teisėjų tarybos pirmininkas ir sekretorius. Nusprendusi Teisėjų taryba nutarimus gali priimti slaptu balsavimu. Visi Teisėjų tarybos priimti nutarimai ne vėliau kaip per tris dienas skelbiami Nacionalinės teismų administracijos interneto tinklalapyje.

56. Teisėjų taryba nutarimus, kuriais Respublikos Prezidentui patariama dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, priima tik atviru balsavimu.

67. Teisėjų tarybos priimti nutarimai, kuriais Respublikos Prezidentui patariama tam tikrą asmenį skirti teisėju, paaukštinti, perkelti, atleisti iš teisėjo pareigų arba patariama to asmens neskirti teisėju, nepaaukštinti, neatleisti iš pareigų (o kai skiriamas, paaukštinamas, perkeliamas ar atleidžiamas iš pareigų Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, skyriaus pirmininkas ar šio teismo teisėjas arba Apeliacinio teismo pirmininkas, skyriaus pirmininkas ar šio teismo teisėjas – patariama teikti jo kandidatūrą Seimui arba jos neteikti), turi būti argumentuoti.

78. Teisėjų taryba turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų (jų pareigūnų) visą Tarybos funkcijoms atlikti reikalingą informaciją.

89. Teisėjų tarybos posėdžiai yra vieši. **Kai siekiama užtikrinti ikiteisminio tyrimo duomenų neskelbtinumą, apsaugoti informaciją apie žmogaus privatų gyvenimą ar kitą informaciją, kurios apsaugą reglamentuoja įstatymai, Teisėjų tarybos protokoliniu nutarimu posėdis ar jo dalis gali būti nevieša.**

Komentaras: Įstatymo tikslinimas, atsižvelgiant į TT darbo reglamentą bei reguliuojamo klausimo poveikį asmenų teisėms.

31 straipsnis. 124 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 124 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Nacionalinė teismų administracija turi teisę tvarkyti pretendento į apylinkės teismo teisėjus, teisėjo karjeros siekiančio asmens ir teisėjo asmens duomenis ir ypatingus asmens duomenis pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą.“

2. Papildyti 124 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyti duomenys, sveikatos pažymėjimas, asmens kompetencijų vertinimo išvada, taip pat duomenys apie teisėjo paskyrimą į pareigas, priesaiką, atleidimą iš pareigų, perkėlimą, nušalinimą, drausmines nuobaudas ir kita tvarkomi Nacionalinėje teismų administracijoje saugomoje asmens byloje pagal Teisėjų tarybos patvirtintas asmens bylos sudarymo ir tvarkymo taisykles.“

Komentaras: siekiant, kad teisinis reglamentavimas būtų nuoseklus, siūloma įstatyme aiškiai įtvirtinti taisyklę, kad pretendentų į teisėjus ir teisėjų asmens duomenys, įskaitant ypatingus, būtų saugomi asmens byloje nustatyta tvarka.

32 straipsnis. 128 straipsnio pakeitimas.

1. Pakeisti 128 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nacionalinė teismų administracija, vadovaudamasi su Teisingumo ministerija suderintu ir Teisėjų tarybos patvirtintu tvarkos aprašu, rengia teismų investicijų projektus, teikia juos Teisėjų tarybai derinti ir siūlo juos įtraukti į Valstybės investicijų programą.“

Komentaras: Tikslinama, atsižvelgiant į *de facto* situaciją. Pritarus siūlymui, atitinkamai koreguotinas Teisėjų tarybos 2017 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 13P-30-(7.1.2) patvirtinto Darbo reglamento 72.2 papunktis, taip pat kiti teisės aktai, į kuriuos gali būti perkelta ši nuostata.

2. Pakeisti 128 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Atskirais atvejais teismai savo funkcijoms atlikti reikalingas valstybei nuosavybės teise priklausančias patalpas gali valdyti ir naudotis panaudos pagrindais, taip pat patalpas gali nuomotis.”

33 straipsnis. 130 straipsnio pakeitimas

Papildyti 130 straipsnį naujomis 5, 6, 7 ir 8 dalimis:

„5. Į teismo patalpas draudžiama įnešti ginklą, šaudmenis, sprogstamąsias, nuodingas ar kitas akivaizdų pavojų žmogaus gyvybei ar sveikatai keliančias medžiagas ir daiktus.

6. Šio straipsnio 5 dalis netaikoma asmenims, kuriems ginklo ar kitų pavojingų daiktų ar medžiagų turėjimas yra reikalingas vykdant tarnybines funkcijas, taip pat kai atitinkamos medžiagos ar daiktai yra sudėtinė teisme nagrinėjamos bylos dalis. Teismo pirmininko leidimu ginklą savigynai į teismą gali įsinešti teismo teisėjai, valstybės tarnautojai ar kiti darbuotojai.

7. Siekiant užtikrinti teismo saugumą, teismo patalpose esantys ar į jas norintys patekti asmenys ir jiems priklausančios daiktai gali būti tikrinami.

8. Teismo pirmininkas gali nustatyti asmenų elgesio teisme (ne proceso metu) tvarką.“

Komentaras: Prevencinė nuostata.

34 straipsnis. Įstatymo papildymas nauja VII dalimi

Papildyti įstatymą nauja VII dalimi:

„VII DALIS

TEISMŲ SISTEMOS APDOVANOJIMAI

130¹ straipsnis. Teismų sistemos apdovanojimai

1. Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams, šių teismų darbuotojams bei kitiems teismų sistemai nusipelnusiems asmenims gali būti skiriami teismų sistemos apdovanojimai.

2. Teismų sistemos apdovanojimų rūšis nustato, jie skiriami ir įteikiami, panaikinami ir jų netenkama Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.“

2. Buvusią VII dalį laikyti VIII dalimi.

Komentaras: Teismų sistemos apdovanojimai „pakylėjami“ iki įstatymo lygmens.

35 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, įsigalioja 20xx m. xxxxxxxxx d.

2. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalis įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.

3. Šio įstatymo 7 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 54 straipsnio 4 dalies nuostata taikoma asmenims, kurie pretendento į teisėjus egzaminą išlaikė po šio įstatymo įsigaliojimo.

4. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies nuostata dėl Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos sudarymo tvarkos taikoma sudarant naują Pretendentų į teisėjus atrankos komisiją.

5. Šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalies, taip pat 12, 13, 14 straipsnių nuostatos dėl asmens kompetencijų vertinimo atlikimo įsigalioja 2019 m. liepos 1 d.

6. Šio įstatymo 9 straipsnis taikomas Pretendentų į laisvas arba atsilaisvinsiančias apylinkės teismo teisėjų vietas atrankoms, kurios bus paskelbtos po šio įstatymo įsigaliojimo, ir jose dalyvaujantiems pretendentiems.

7. Nepanaudotos kasmetinės atostogos, kurios teisėjui priklausė iki šio įstatymo įsigaliojimo, suteikiamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 98 straipsnį.

8. Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtiems teismų kancleriams nuo šio įstatymo įsigaliojimo nustatoma penkerių metų trukmės kadencija.

9. Šio įstatymo 29 straipsnis taikomas Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka renkant naują Teisėjų tarybos sudėtį.

10. Teisėjų taryba iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

11. Respublikos Prezidentas iki šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies įsigaliojimo suderina su Teisėjų taryba Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarką.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė